

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "ION CREANGĂ" BRĂILA

DE LA GRĂDINIȚĂ LA ȘCOALĂ

REVISTA SIMPOZIONULUI JUDEȚEAN
"ȘCOALA ȘI GRĂDINIȚA – PARTENERI"

ISSN 3100-5853
ISSN – L 3100-5853

Colectivul de redacție:

Director – prof. Grigore Bogdan-Mircea

Director adj.– prof. Stoica Nicoleta

Prof. înv. primar Halici Lavinia

Prof. înv. primar Vlad Nicoleta-Silvia

Prof. înv. primar Purice Suzana

Prof. înv. primar Ion Violeta

Prof. înv. primar Petrescu Mirela

CUPRINS

1.	ROLUL MOTRICITĂȚII FINE PRIVIND SCRISUL DE MÂNĂ , prof. ed. timpurie Sandu Anișoara, Școala Gimnazială „Vlaicu Vodă”, Brăila	6
2.	DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII LA PREȘCOLARI , prof. ed. timpurie Sandu Adriana Mariana, prof. ed. timpurie Grosu Gena, Grădinița cu P.P. Nr. 6, Brăila.....	9
3.	MOTRICITATEA FINĂ ȘI ROLUL SĂU ÎN DEZVOLTAREA SCRISULUI DE MÂNĂ , educatoare Urse Mălina-Andreea, Grădinița cu P.P. Nr. 7, Brăila ...	12
4.	MOTRICITATEA FINĂ ÎN PREȘCOLARITATE , prof. ed. timpurie Voicilă Daniela-Vasilica, Grădinița cu P.P. Nr.6, Brăila, prof. ed. timpurie. Topciu Alina-Alexandra, Grădinița cu P.N. Tudor Vladimirescu, Brăila	14
5.	MOTRICITATEA FINĂ-PREDICTOR AL SCRISULUI DE MÂNĂ , prof. ed. timpurie Grigore Corina, prof. ed. timpurie Pascu Theodora-Alexandra, Grădinița cu P.P. Nr. 6, Brăila	15
6.	IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII MOTRICITĂȚII FINE LA COPIII PREȘCOLARI , prof. ed. timpurie Pașelea Viorela Cătălina, Grădinița cu P.P. nr. 56, Brăila	17
7.	MAI MULT DECÂT O JOACĂ - proiect educațional de promovare a activităților extracurriculare , prof. înv. primar Drăghîță Daniela Liceul cu Program Sportiv, Brăila	19
8.	DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE A PREȘCOLARILOR PRIN ACTIVITĂȚILE DIN GRĂDINIȚĂ , educatoare Buzoianu Mirela, prof. ed. timpurie Sighinaș Nicolaeta, Grădinița cu P.P. nr. 47, Brăila	21
9.	IMPORTANȚA MOTRICITĂȚII FINE PENTRU VIITORUL ADULT , prof. ed. timpurie Zevedei Gabriela, prof. ed. timpurie Sloată Dumitra Daniela, Grădinița cu P.P. Nr. 47, Brăila	25
10.	IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII MOTRICITĂȚII FINE LA PREȘCOLARI , prof. ed. timpurie Codreanu Andreea Mădălina, Liceul Tehnologic „Nicolae Oncescu” – G.P.P. Ianca, județ Brăila	27

11.	GRĂDINIȚA ȘI ȘCOALA PARTENERI ÎN EDUCAȚIA COPIILOR , prof. ed. timpurie Șîșu Lenuța, Grădinița cu program P.P Nr.7, Brăila.....	29
12.	MOTRICITATEA FINA- ABORDARI LA GRANITA DINTRE GRADINITA SI SCOALA , prof. înv. primar Grozea Mirela, Școala Gimnazială „Al. I. Cuza”, Brăila	31
13.	DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE A COPIILOR ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR CU CONȚINUT MATEMATIC , prof. înv. primar Violeta Ion, Școala Gimnazială ”Ion Creangă”, Brăila.....	33
14.	MOTRICITATEA FINĂ ȘI STAREA DE BINE , prof. dr. Aristica Balaban, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, Brăila.....	35
15.	EXERCIIȚII SPECIFICE DE STIMULARE A MOTRICITĂȚII FINE LA COPII , prof. înv. primar Petrescu Mirela, Școala Gimnazială ”Ion Creangă”, Brăila	42
16.	MOTRICITATEA FINĂ ȘI INTELIGENȚA VIZUAL-SPAȚIALĂ , prof. înv. primar Teșileanu Mihaela, profesor Ionescu Violeta, Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila	45
17.	MOTRICITATE FINĂ - PREDICTOR AL SCRISULUI DE MÂNĂ , prof. ed. timpurie Vâlcu Nina Nicoleta, prof. ed. timpurie Busuioc Cristina Daniela, Grădinița cu P.P. nr. 47, Brăila	47
18.	MOTRICITATEA FINĂ LA ȘCOLARI, O ADEVĂRATĂ PROVOCARE PENTRU SCRIS , prof. înv. primar Putere Veronica , Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila	50
19.	MOTRICITATEA FINĂ – PREDICTOR AL SCRISULUI DE MÂNĂ , prof. înv. primar Alina Țuțuianu, Școala Gimnazială ”Mihu Dragomir” Brăila	52
20.	MOTRICITATEA FINĂ ȘI SCRIEREA DE MÂNĂ , prof. înv. primar Tulumis Violeta, Școala Gimnazială „Mihu Dragomir”, Brăila	54
21.	MOTRICITATEA FINĂ – FUNDAMENT ESENȚIAL AL SCRISULUI DE MÂNĂ , prof. înv. primar Stanciu Nicoleta, prof. înv. primar Dumitriade Carmen, Școala Gimnazială ”Ion Creangă” Brăila	56
22.	MOTRICITATEA FINĂ ȘI SCRISUL DE MÂNĂ , prof. înv. primar Cucu Violeta, Școala Gimnazială Nr. 1 Tutova, jud. Vaslui	59

23. JOCURI PENTRU DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE LA COPIL, prof. înv. primar Moise Carmen, prof. înv. primar Ion Ramona, Școala Gimnazială „Ion Creangă” Brăila	62
24. OPȚIONAL „ART-TERAPIA ȘI MOTRICITATEA FINĂ”, prof. înv. primar Pantazi Camelia, prof. înv. primar Perianu Daniela, Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila	64
25. MOTRICITATEA FINĂ – FUNDAMENT AL DEZVOLTĂRII ABILITĂȚILOR COPIILOR, prof. înv. primar Purice Suzana, prof. Stoica Nicoleta , Școala Gimnazială ”Ion Creangă” Brăila	67

ROLUL MOTRICITĂȚII FINE PRIVIND SCRISUL DE MÂNĂ

prof. înv. primar **Sandu Anișoara**
Școala Gimnazială „Vlaicu Vodă”, Brăila

Motricitatea fină joacă un rol esențial ca predictor al abilităților de scris de mână la copii, fiind un factor fundamental în dezvoltarea competențelor necesare pentru realizarea unor mișcări precise și controlate. Scrisul de mână implică o serie de procese motorii fine care necesită coordonare între mâini, ochi și creier. Iată câteva aspecte care evidențiază această legătură:

1. Coordonarea mână-ochi

Coordonarea mână-ochi este esențială pentru dezvoltarea scrisului de mână, deoarece implică sincronizarea mișcărilor mâinii cu informațiile vizuale primite de creier. Această abilitate permite copiilor să traseze litere și forme cu precizie și să plaseze corect scrisul pe pagină. Iată cum se manifestă și contribuie coordonarea mână-ochi în scrisul de mână:

Urmărirea mișcărilor pe hârtie - Copilul trebuie să urmărească cu ochii cum se deplasează instrumentul de scris (creion, stilou) pe hârtie. Această supraveghere vizuală ajută la ajustarea mișcărilor mâinii pentru a menține liniile drepte sau curbele precise.

Alinierea și spațierea corectă - Coordonarea mână-ochi ajută copilul să păstreze literele la dimensiuni proporționale și spații uniforme între ele. De asemenea, sprijină scrierea pe linii sau în interiorul unui spațiu delimitat.

Controlul formei și dimensiunii literelor - Copilul își adaptează presiunea și mișcările pentru a crea litere lizibile, urmărind modelele vizuale oferite.

Reglarea presiunii - În funcție de feedbackul vizual, copilul poate ajusta cât de tare apasă pe instrumentul de scris, prevenind urmele prea slabe sau deformarea hârtiei.

Detectarea erorilor - Coordonarea eficientă permite recunoașterea rapidă a greșelilor (cum ar fi literele ieșite din rând) și corectarea lor pe loc. Cum se poate dezvolta coordonarea mână-ochi pentru scrisul de mână?

Activități vizual-motorii: Trasarea pe contur, unirea punctelor, coloratul în contururi. Jocuri pentru coordonare: Jucarea cu mingi mici, puzzle-uri, labirinturi pe hârtie. Exerciții de copiere: Copierea de litere, cuvinte sau desene simple. Integrarea activităților zilnice: Tăiere cu foarfeca, prinderea obiectelor mici sau construirea cu blocuri. Coordonarea mână-ochi este un fundament pentru scrisul de mână și alte activități școlare, iar dezvoltarea sa poate face procesul de învățare mai eficient și mai plăcut.

2. Forța și controlul musculaturii fine

Forța și controlul musculaturii fine joacă un rol crucial în scrisul de mână, deoarece aceste abilități motorii permit copiilor să țină corect instrumentul de scris, să regleze presiunea pe hârtie și să efectueze mișcări precise. Iată cum contribuie acestea la scrisul de mână:

Forța musculară fină - Ce este? Abilitatea mușchilor mici ai mâinii și degetelor de a exercita suficientă presiune pentru a ține și manevra instrumentul de scris.

Cum influențează scrisul? - Presiunea pe creion: O forță insuficientă poate duce la litere slab vizibile, iar o forță prea mare poate obosei mâna sau rupe hârtia. Rezistența la oboseală: Copiii cu o musculatură fină bine dezvoltată pot scrie mai mult timp fără să simtă disconfort.

Controlul muscular fin - Ce este? Capacitatea de a regla mișcările fine ale degetelor pentru a crea litere lizibile și proporționale.

Cum influențează scrisul? - Forma literelor: Mișcările controlate permit trasarea liniilor drepte, curbilor și unghiurilor specifice fiecărei litere. Dimensiunea literelor: Controlul fin ajută la menținerea dimensiunilor uniforme și a spațiilor dintre litere.

Prinderea instrumentului de scris - Prinderea tripod: O prindere corectă (cu degetul mare, arătător și degetul mijlociu) asigură stabilitatea și mobilitatea necesare pentru scris. Prinderea incorectă poate duce la mișcări rigide, litere greșite sau oboseală rapidă.

Ritmul și fluența scrisului - Controlul musculaturii fine permite copiilor să miște creionul fără întreruperi, menținând un ritm constant și o caligrafie lizibilă. Cum se poate dezvolta forța și controlul musculaturii fine? Exerciții de întărire a mâinilor: modelarea plastilinei, strângerea mingilor moi sau a bureților; activități pentru dexteritate: decuparea cu foarfeca, înșirarea de mărgelute; jocuri și sarcini practice: prinderea obiectelor mici cu penseta, construirea cu LEGO sau alte piese mici; practicarea scrisului: trasarea de linii și forme, exerciții de copiere a literelor și cuvintelor.

Forța și controlul musculaturii fine sunt fundamentale pentru un scris de mână lizibil, cursiv și rapid. Exercițiile specifice pot îmbunătăți aceste abilități, contribuind la succesul școlar al copiilor.

3. Abilitățile de prehensiune (prindere)

Abilitățile de prehensiune (prindere) sunt fundamentale pentru scrisul de mână, deoarece influențează modul în care un copil ține și controlează instrumentul de scris. Dezvoltarea unei prinderi eficiente și stabile este esențială pentru a asigura caligrafia lizibilă, confortul și rapiditatea în scris. Iată cum se manifestă și contribuie aceste abilități:

Tipuri de prindere și impactul lor asupra scrisului - Prinderea tripod (prindere corectă): implică degetul mare, arătătorul și degetul mijlociu, cu instrumentul de scris sprijinit pe baza degetului mijlociu; oferă stabilitate, flexibilitate și permite mișcări fluide.

Prinderile incorecte: prinderea palmară - creionul este ținut cu toată mâna, specifică copiilor mici; prinderea cu patru degete - poate cauza mișcări rigide și oboseală rapidă; prinderea strânsă - poate genera tensiune în mână și disconfort, afectând calitatea scrisului.

Aspecte ale prinderii corecte: stabilitate - instrumentul de scris este ținut ferm, dar nu strâns excesiv; flexibilitate - degetele și încheietura se mișcă ușor pentru a trasa litere și forme; unghiul instrumentului - creionul sau stiloul este înclinat la un unghi de 45-60° față de hârtie pentru o poziție optimă.

Rolul prehensiunii în scrisul de mână: controlul mișcărilor - o prindere adecvată permite mișcări precise ale creionului; reglarea presiunii - o prehensiune corectă ajută la aplicarea unei presiuni potrivite pe hârtie, evitând scrisul prea slab sau prea puternic; confortul - o prindere eficientă reduce oboseala și tensiunea în mâini, permițând scrisul prelungit fără disconfort.

Dezvoltarea abilităților de prehensiune pentru scrisul de mână se pot realiza prin activități practice: exerciții pentru mușchii mici ai mâinii, modelarea plastilinei, strângerea mingilor mici de cauciuc, jocuri care implică prinderea obiectelor, prinderea de mărgelute cu penseta, folosirea cleștilor pentru a muta obiecte mici, activități de desen și colorat, trasarea formelor și colorarea în contururi ajută la exersarea prinderii creionului.

Folosirea instrumentelor ergonomice ajută la dezvoltarea abilităților de prehensiune pentru scrisul de mână. Exemplu: creioane sau stilouri adaptate (mai groase sau cu suporturi speciale) pentru a încuraja prinderea corectă.

Abilitățile de prehensiune bine dezvoltate sunt esențiale pentru un scris de mână lizibil și eficient. Prin exerciții și activități potrivite, copiii pot învăța să prindă corect instrumentul de scris, pregătindu-se pentru succesul școlar și activitățile de zi cu zi.

4. Fluiditatea și rapiditatea mișcărilor

Fluiditatea și rapiditatea mișcărilor joacă un rol esențial în scrisul de mână, deoarece influențează cât de ușor, lizibil și rapid poate scrie o persoană. Aceste abilități reflectă gradul de control motor fin, coordonarea și încrederea copilului în mișcările mâinii.

Ce este fluiditatea în scrisul de mână? Fluiditatea în scrisul de mână reprezintă capacitatea de a realiza mișcări continue și fără întreruperi în timp ce trasezi litere, cuvinte și fraze. Scrisul fluid asigură un ritm constant și o formă uniformă a literelor, reducând oboseala mâinii și creierului.

Rapiditatea în scrisul de mână constă în viteza cu care o persoană poate produce text scris fără a compromite lizibilitatea. Este esențială în contexte școlare sau profesionale unde există constrângeri de timp, cum ar fi dictările sau testele.

Compromisul calitate-viteză: Dacă fluiditatea și coordonarea nu sunt bine dezvoltate, creșterea vitezei poate afecta lizibilitatea scrisului. Fluența contribuie la rapiditate: Mișcările bine controlate și cursive permit un scris mai rapid fără pierderi de claritate.

Factorii care influențează fluiditatea și rapiditatea sunt diverși. Controlul musculaturii fine: Mișcările precise ale degetelor și încheieturii sunt esențiale. Coordonarea mână-ochi: Permite urmărirea rapidă și corectă a traseului scrisului. Prinderea corectă a instrumentului de scris: Susține o mobilitate bună și mișcări fluente. Forța și rezistența mâinii: O forță echilibrată previne oboseala și sprijină mișcările constante.

Cum pot fi dezvoltate fluiditatea și rapiditatea mișcărilor? Activități practice: exerciții de trasare; trasarea liniilor curbe, drepte și a formelor repetitive; unirea punctelor sau copierea desenelor; scriere ritmică; copierea unor texte scurte la intervale regulate, crescând treptat viteza; exerciții de scriere a unor litere și cuvinte în mod repetat.

Jocuri și activități vizual-motorii: labirinturi pe hârtie, desenarea unor spirale sau cercuri concentrice; exerciții pentru relaxarea mâinii; agitarea mâinii sau mișcări circulare ale încheieturii înainte de scriere; scrierea literelor sau a cuvintelor pe nisip, plastilină sau folosind pensule mari pentru a exersa mișcările fluide.

Importanța practicii regulate

Exercițiile regulate ajută la întărirea conexiunilor neuronale și la automatizarea mișcărilor, ceea ce sporește fluiditatea și rapiditatea. Fluiditatea și rapiditatea mișcărilor sunt esențiale pentru un scris eficient și lizibil. Prin exerciții și activități bine planificate, aceste abilități pot fi dezvoltate treptat, contribuind la încrederea și succesul copilului în activitățile școlare.

5. Dezvoltarea senzorio-motorie

Dezvoltarea senzorio-motorie este esențială pentru scrisul de mână, deoarece implică integrarea abilităților senzoriale (percepția simțurilor) cu abilitățile motorii (mișcările fizice). Scrisul necesită coordonarea acestor procese complexe pentru a controla instrumentul de scris, a trasa litere precise și a menține o calitate constantă a scrisului. Senzorial: Capacitatea de a procesa informațiile primite prin simțuri (vizual, tactil, kinestezic). Motor: Abilitatea de a coordona mișcările pentru a îndeplini sarcini precise. Integrarea senzorio-motorie: Conectarea informațiilor senzoriale cu răspunsurile motorii pentru a executa activități complexe, cum ar fi scrisul de mână.

Rolul dezvoltării senzorio-motorii în scrisul de mână constă în percepția tactilă - simțirea creionului și a hârtiei ajută copilul să ajusteze presiunea și să controleze mișcările. Feedback-ul tactil îi permite să detecteze eventualele greșeli și să le corecteze. Coordonarea vizual-motorie - ochii urmăresc mișcările mâinii pentru a ghida trasarea literelor și plasarea pe rânduri. Ajută la respectarea spațiilor între litere și menținerea proporțiilor corecte. Propriocepția (conștientizarea poziției corpului) - permite copilului să știe unde se află mâna sa pe hârtie fără a privi constant. Sprijină mișcările fluide și continue. Controlul motor fin - mușchii mici ai mâinii sunt responsabili de trasarea liniilor precise și de realizarea formelor literelor. Integrarea kinestezică - simțul mișcării ajută copilul să învețe cum să miște creionul pentru a crea litere și cuvinte.

Cum poate fi dezvoltată integrarea senzorio-motorie pentru scrisul de mână? Activități senzoriale: exerciții tactile - trasarea literelor pe suprafețe texturate (nisip, plastilină, hârtie cu

relief); identificarea obiectelor doar prin atingere. Feedback vizual - folosirea șabloanelor pentru a urmări litere și forme. Trasarea desenelor și literelor luminoase pe tablete speciale. Activități motorii: exerciții pentru mâini și degete - strângerea și modelarea plastilinei; înșirarea de mărgelile sau utilizarea pensetelor pentru a muta obiecte mici. Practicarea scrisului - exerciții de trasare a liniilor și literelor; scrierea pe linii ghidate, cu accent pe proporții și spațiere.

Activități combinate: labirinturi pe hârtie sau trasarea drumurilor prin puncte; desene conectate la povești pentru a stimula creativitatea și coordonarea; jocuri kinestezice care implică urmărirea mișcărilor mâinii fără a privi (de exemplu, scrierea în aer).

Dacă un copil întâmpină dificultăți în dezvoltarea senzorio-motorie, acestea se pot reflecta în probleme legate de scris, cum ar fi: litere ilizibile, dificultăți în menținerea scrisului pe linie, oboseală rapidă în timpul scrisului. Terapia ocupațională, exercițiile practice și activitățile senzoriale specifice pot îmbunătăți semnificativ aceste abilități.

În concluzie dezvoltarea senzorio-motorie este un fundament pentru scrisul de mână. Prin activități adaptate și stimularea continuă, copiii pot dobândi control, precizie și fluentă în scris, ceea ce le va spori încrederea și performanțele școlare.

Bibliografie:

1. Ionescu, M. *Clasic și modern în organizarea lecției*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982
2. Ionescu, M. *Lecția între proiect și realizare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982
3. Jinga, I., Negreț, I. *Învățarea eficientă*, Editura Aldiri, București, 1999
4. Neacșu, I. *Instruire și învățare*, Editura Științifică, București, 1990

DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII LA PREȘCOLARI

prof. ed. timpurie **Sandu Adriana Mariana**

prof. ed. timpurie **Grosu Gena**

Grădinița cu P.P. Nr.6, Brăila

Motricitatea fină a copilului trebuie stimulată încă din primele luni de viață, în așa fel încât cel mic să ajungă la o coordonare din ce în ce mai bună a mișcărilor pe măsură ce crește.

Unul dintre aspectele tot mai des întâlnite la intrarea copiilor în grădiniță îl reprezintă slaba dezvoltare a motricității fine: copiii nu știu să țină lingura în mână, să țină creionul corect, întâmpină dificultăți la îmbrăcare sau încălțare, aspect care impune pregătirea copiilor pentru intrarea în grădiniță, prin

realizarea unor exerciții, activități de dezvoltare a motricității fine.

Motricitatea fină este fundamentală în dezvoltarea abilităților copiilor, de aceea este important să stimulăm această dezvoltare a motricității fine, ea va fi prezentă de-a

lungul întregului proces de educație și formare, precum și în viața de zi cu zi.

Prin intermediul jocurilor, pregătim în primul rând degetele pentru activitățile zilnice ale vieții ce au la bază detaliul, de exemplu, încheiatul și deschiatul nasturilor/fermoarelor, legarea șireturilor, ținerea și manevrarea lingurii, desenatul, scrisul, etc. În al doilea rând pentru faptul că dezvoltarea motricității fine este în legătură directă cu dezvoltarea vorbirii (a pronunției și a limbajului), a gândirii.

În jurul vârstei de doi-trei ani, copiii explorează și încearcă să realizeze ce se întâmplă în lumea din jur, de aceea este foarte important să îi ajutăm să facă conexiuni și să descopere noi relații.

Aceasta este o perioadă a descoperirilor și a explorării lumii

înconjurătoare, a dezvoltării cognitive intense, a nivelului de cunoaștere și înțelegere, a dezvoltării psiho-motrice, etc. Cercetătorii au demonstrat faptul că un copil cu o motricitate fină bine dezvoltată are și o gândire și o imaginație bine dezvoltate, vorbește bine și are o memorie mai bună.

De mare ajutor în dezvoltarea motricității fine a mâinilor copilului sunt jucăriile și obiectele din gospodărie, pe care de multe ori le considerăm banale și cărora le putem găsi utilitate în acest scop. Făina, mălaiul, orezul, semințele pot fi folosite cu ușurință în scopuri educative. Cereale, câteva paie de băut, sârme plușate sau bețișoare, cu puțină imaginație se pot transforma în adevărate jucării educative ce dezvoltă la fel de bine mușchii degetelor și coordonarea vizualo-motrică, ca multe jucării scumpe cumpărate din magazine. Trebuie avut în vedere faptul că dezvoltarea motricității fine se întinde pe o perioadă lungă de timp, iar jocurile și exercițiile pentru dezvoltarea motricității fine necesită multă răbdare, atenție și perseverență.

Este important ca înainte de a începe aceste activități să se realizeze

împreună cu copilul câteva exerciții de încălzire a musculaturii mâinii: ne spălăm pe mânuțe, ștergem fiecare deget în parte, închidem-deschidem pumnii, cântăm la pian, etc.

Înainte de fiecare exercițiu, se realizează o demonstrație: Se arată

copiilor cum anume trebuie să procedeze și se explică în termeni cât mai simpli. Cei mici au tendința de a folosi pumișorii pentru a muta cât mai multe materialele în timp mai scurt, cadrul didactic trebuie să corecteze mișcările. Ca material se pot folosi diverse obiecte, jucării pe care le avem în casă: lego, cuburi de lemn, pompoane colorate, arahide, capace de la sticlele de plastic, bomboane ambalate etc. Folosirea unor ustensile (clește, cârlige haine): Fiind un exercițiu mai dificil, copiii vor avea nevoie de cuvinte de încurajare și aprecieri pentru fiecare reușită, cât de mică. Dacă cei mici nu reușesc din primele încercări și doresc să renunțe, se revine asupra acestui tip de exercițiu în alt moment al zilei sau chiar în altă zi. Se pot folosi materiale moi, ușor de prins în clești, cum ar fi pompoane sau ghemotoace de hârtie creponată.

Modelarea în lut este considerată stimul eficient în dezvoltarea motricității. Terapia prin artă îi ajută pe copii să se descopere pe sine și să se exprime mai liberi. Faptul că un copil ajunge să creeze un obiect din lut cu propriile mâini și propria viziune, acesta ajunge să capete încredere în sine, mai ales dacă pe moment este și încurajat.

Cu semințe, boabe, sâmburi am reușit să trasăm linii frânte continue sau am realizat mandale.

În activitățile matematice cu ajutorul semințelor am consolidat numărul.

Valorificarea potențialului creativ al copiilor, oferirea de materiale astfel încât, mănunindu-le, să-și creeze diferite lucrări, ajută la dezvoltarea stimei de sine, toate aceste aspecte sunt esențiale în dezvoltarea motricității finei.

Bibliografie:

1. Albu, C. *Psihomotricitate*, Editura Institutul European, 2006
2. Barbu, Petruț G. *Copilul și motricitatea*, Editura Nomina, 2012
3. Epuran, M. *Metodologia activităților corporale*, A.N.E.F.S., București, 1994
4. Montessori, M. *Metoda Pedagogiei Științifice aplicată în educația celor mici*, Editura Cartea românească, București, 1922

MOTRICITATEA FINĂ ȘI ROLUL SĂU ÎN DEZVOLTAREA SCRISULUI DE MÂNĂ

prof. ed. timpurie *Urse Mălina-Andreea*
Grădinița cu P.P. Nr. 7, Brăila

Motricitatea fină este definită ca abilitatea de a controla mișcările precise ale mușchilor mici, în special cele ale mâinilor și degetelor, pentru a îndeplini sarcini detaliate și coordonate. Spre deosebire de motricitatea grosieră, care implică mișcări mari ale corpului, motricitatea fină este esențială pentru activitățile ce necesită dexteritate, cum ar fi scrierea, desenul sau utilizarea obiectelor mici. Aceasta este un proces în care implicarea creierului este foarte importantă, iar dezvoltarea sa influențează direct performanțele în multe domenii ale vieții, inclusiv educația.

De la vârsta de 1 an la 5 ani, motricitatea copiilor suferă transformări semnificative, reflectând evoluția lor rapidă în abilități motorii și coordonare. Aceasta perioadă este crucială pentru dezvoltarea motricității, deoarece copiii încep să exploreze lumea din jurul lor printr-o varietate de mișcări și activități. La vârsta de 1 an, mulți copii încep să meargă singuri și să exploreze lumea în picioare. Aceasta abilitate marchează o tranziție semnificativă de la motricitatea legată de poziționarea pe sol la cea asociată cu mersul și explorarea în picioare. Dezvoltarea echilibrului și a coordonării devine din ce în ce mai evidentă în această perioadă.

Motricitatea fină începe să se dezvolte încă de la vârste fragede, copiii încep să-și perfecționeze abilitățile motorii fine prin jocuri de construcție sau manipularea obiectelor mici. La vârsta preșcolară, motricitatea fină devine crucială pentru începerea activităților de scris și citit. Abilități precum apucarea unui creion, formarea literelor, controlul stiloului și păstrarea unui ritm constant în scris sunt toate influențate de gradul de dezvoltare a motricității fine.

Mai mult, cercetările arată că o bună dezvoltare a motricității fine este esențială pentru realizarea unor progrese academice, nu doar în ceea ce privește scrisul, dar și pentru alte activități care implică percepția vizuală și coordonarea între mână și ochi.

Scopul acestui proiect este de a explora conexiunea între motricitatea fină și capacitatea de a scrie de mână, subliniind importanța dezvoltării acestor abilități motorii fine ca predictor al succesului academic al copiilor. Vom analiza cum o motricitate fină bine dezvoltată poate contribui la formarea unei scrisuri clare, lizibile și rapide.

Scrisul de mână implică mai multe abilități motorii fine. Printre acestea se numără controlul mișcărilor degetelor și ale mâinii, stabilirea unui ritm de scriere constant și formarea literelor într-un

mod coerent și lizibil. Fiecare literă necesită o anumită mișcare a mâinii și degetelor, iar acest lucru este strâns legat de dezvoltarea motricității fine.

Copiii care au un control mai bun asupra mișcărilor lor motorii sunt capabili să formeze litere clare și precise, fără tremurături sau forme incorecte. De asemenea, aceștia pot scrie mai rapid și mai eficient, având un flux constant de idei și o mai mare ușurință în a-și exprima gândurile pe hârtie.

În schimb, copiii care întâmpină dificultăți în dezvoltarea motricității fine pot prezenta probleme în scriere, cum ar fi: litere neregulate sau de dimensiuni diferite, scris mai lent, oboseală rapidă în timpul activităților de scriere.

Pentru a evalua motricitatea fină, cercetătorii folosesc diverse teste și activități. Unele dintre cele mai comune includ:

- testele de desen (ex. desenarea unui cerc sau a unei forme geometrice complexe)
- manipularea obiectelor mici, cum ar fi butonarea unui fermoar sau lipirea unor obiecte mici
- activități cu foarfeca, cum ar fi tăierea pe linii drepte sau curbe.

Aceste activități sunt utilizate pentru a măsura gradul de dexteritate al copilului și pentru a observa posibile dificultăți în dezvoltarea motricității fine.

Evaluarea timpurie a motricității fine este esențială pentru a identifica copiii care pot întâmpina dificultăți în dezvoltarea abilității de a scrie. Testele de motricitate fină pot fi efectuate chiar și în grădiniță sau în clasele primare pentru a observa potențiale întârzieri. Intervențiile timpurii sunt foarte importante pentru a corecta aceste deficiențe și pentru a îmbunătăți abilitățile motorii fine.

Intervențiile pot include activități simple, dar eficiente, care să sprijine dezvoltarea motricității fine, cum ar fi:

- jocuri cu piese mici (ex. lego, puzzle-uri)
- desenarea de forme geometrice sau scrierea literelor pe linii
- exerciții de apucare a obiectelor mici sau folosirea pensulei pentru activități de colorat

Există numeroase tehnici și activități care pot ajuta la îmbunătățirea motricității fine, inclusiv:

- activități de desen: copiii pot fi încurajați să deseneze litere sau forme geometrice, ceea ce îi ajută să-și dezvolte controlul asupra mișcărilor mâinilor.
- jocuri de construcție: activitățile precum construcțiile cu blocuri sau puzzle-urile îmbunătățesc dexteritatea mâinilor și coordonarea ochi-mână.
- exerciții cu foarfeca: tăierea hârtiei pe linii sau forme ajută la dezvoltarea flexibilității degetelor.
- manipularea obiectelor mici: activitățile precum înșirarea mărgelilor sau utilizarea pieselor mici de joc ajută la întărirea motricității fine.

În mediul educațional, profesorii pot integra activități care vizează dezvoltarea motricității fine pentru a sprijini progresul copiilor în scrisul de mână. Activitățile de scriere pot fi însoțite de jocuri care implică coordonarea motorie, cum ar fi activități de desen sau de utilizare a diferitelor instrumente de scris.

De asemenea, este esențial ca educatorii să fie atenți la semnele timpurii ale dificultăților motorii fine și să colaboreze cu specialiști (terapeuți ocupaționali sau psihologi educaționali) pentru a oferi intervenții specifice.

Motricitatea fină este un element esențial în dezvoltarea abilității de a scrie de mână. Abilitățile motorii fine nu doar că influențează calitatea scrisului, dar au și un impact direct asupra performanțelor academice ale copilului. Prin evaluări timpurii și activități specifice, este posibil să se sprijine dezvoltarea motricității fine și să se prevină întârzierile în scriere, contribuind astfel la succesul educațional al elevilor.

Motricitatea fină a copilului trebuie stimulată încă din primele luni de viață, în așa fel încât cel mic să ajungă la o coordonare din ce în ce mai bună a mișcărilor pe măsură ce crește. Pentru părinți este important să își observe copilul pentru a se convinge că se dezvoltă armonios și să îi implice, de la cea mai fragedă vârstă, în diverse jocuri și activități menite să îi îmbunătățească motricitatea fină.

Bibliografie:

<https://blog.educlass.ro/importanta-dezvoltarii-motricitatii-fine-la-copiii-prescolari/>
<https://babymatters.ro/blog/motricitatea-la-copii-de-ce-este-importanta-si-cum-poate-fi-stimulata>
<https://med.ro/neuro/motricitate-fina/>
<https://edict.ro/motricitatea-fina-una-din-premisele-principale-ale-scrisului-de-mana/>

MOTRICITATEA FINĂ ÎN PREȘCOLARITATE

prof. ed. timpurie **Voicilă Daniela-Vasilica**

Grădinița cu P.P. Nr.6, Brăila

prof. ed. timpurie **Topciu Alina-Alexandra**

Grădinița cu P.N. Tudor Vladimirescu, Brăila

Este o provocare să îmbini teoria cu practica într-un text de specialitate, deoarece prin practică am exersat, am descoperit, am învățat dar și continuăm să îmbunătățim activitățile instructiv-educative pe care le efectuăm zi de zi.

Motricitatea poate fi definită ca fiind ansamblul funcțiilor nervoase și musculare care permit mișcări automate, dar și voluntare ale corpului.

Motricitatea este de două feluri: **grosieră și fină.**

Fiind profesori educație timpurie putem afirma din experiența personală că motricitatea fină a copilului trebuie stimulată de timpuriu, pentru o coordonare optimă a mișcărilor pe măsură ce crește. Aceasta începe să se dezvolte încă din copilărie și continuă să se îmbunătățească pe măsură ce copiii cresc. Important de precizat este că nu toți copiii se dezvoltă toți în același ritm. Dar există etape importante pe care le ating, în mod normal, la diferite vârste.

Dezvoltarea motricității fine are un impact profund asupra multor aspecte ale vieții unui copil, influențând atât abilitățile cognitive și de limbaj, cât și performanța academică. Niște abilități motorii fine (bine) dezvoltate sunt esențiale pentru succesul școlar. Scrisul, desenatul și manipularea instrumentelor de scris sunt activități cruciale în mediul academic.

Copiii cu o motricitate fină bună pot să se concentreze mai ușor asupra conținutului a ceea ce scriu sau desenează, fără a fi distrași de dificultățile mecanice ale acestor acțiuni. Acest lucru duce la o mai bună exprimare a ideilor și la o participare mai activă în activitățile școlare.

Acestea permit copiilor să capete autonomie fizică. De asemenea, sunt cruciale pentru igiena personală, cum ar fi periajul dinților sau pieptănatul. Pe măsură ce copiii stăpânesc aceste abilități, încrederea în sine crește, iar dependența de adulți scade, promovând un sentiment de realizare și independență.

Preșcolarii sunt implicați în activități motrice precum: desen, construit, origami, etc., astfel abilitățile lor motrice au fost evaluate la 2,3,4,5,6 ani, pentru a forma o imagine de ansamblu asupra dezvoltării motrice în perioada preșcolară.

Tot mai mulți copii prezintă, în ultimii ani, un scris de mână mai dezordonat, mai greu de înțeles. Scrierea fiind o mișcare complexă, implică mai multe abilități, așa-numitele premise ale scrisului, printre care și motricitatea fină. Motricitatea fină reprezintă un set de mișcări precise și minuțioase care pot fi efectuate numai dobândind capacitatea de a controla corpul cu privire la mișcările specifice efectuate cu mâinile și degetele.

Copilul dezvoltă abilități motorii fine din fragedă copilărie, treptat, cu mult exercițiu, răbdare, prin activitățile zilnice în vederea autoservirii sau a realizării unor activități uzuale. Abilitățile motorii fine, combinate cu coordonarea mână-ochi, le permit să copiilor să scrie într-un mod funcțional, clar și lizibil.

Scrierea de mână este o abilitate foarte complexă care implică diferite părți ale corpului (coordonare motorie). Copilul trebuie să învețe mai întâi percepția propriului corp pentru a putea apoi să implementeze mișcările corecte pentru scris. El trebuie să fie conștient de umăr, braț, antebraț, încheietură, mână și în cele din urmă de degete.

Generațiile de copii actuale ajung la începutul școlii primare cu un minim al premiselor de bază pentru scris, deoarece le este greu să manipuleze obiecte și să interacționeze cu acestea. Utilizarea excesivă și din ce în ce mai precoce a instrumentelor digitale îndepărtează dexteritatea mâinilor și, în special, a degetelor. Accesul la instrumentele digitale este indicat însă neapărat dirijat, cu un minim de timp în fața ecranelor și de manevrare.

Reușim integrarea instrumentelor digitale în activitățile instructiv educative, însă cu mare pondere. Preșcolarul mereu a trăit în acțiunile derulate și a manipulat obiecte.

Odată intrați în școala primară copiii întâlnesc profesori ce inventează exerciții atractive pentru copii, inițial pe parcursul clasei pregătitoare, pentru a le dezvolta sau îmbunătăți abilitățile motorii fine ale copiilor, pentru a permite tuturor să învețe să scrie într-un mod adecvat, simplu, fluid, clar și funcțional.

La grupa de copii pe care o păstoriți, folosim cu succes tabla smart pentru crearea desene, tablă clasică neagră cu cretă, masa luminoasă cu mălai/făină/griș, fișele de lucru individuale cu unire de puncte pentru exersarea elementelor grafice, îi stimulăm și încurajăm să realizeze activități precum: să modeleze plastilină și lut; să folosească creioane, vopsea pentru degete, markere și creioane colorate; să facă puzzle-uri cu piese mari, apoi mici; să realizeze construcții din cuburi; să decupeze cu foarfeca; să folosească cheile de la ușă; să joace diverse jocuri manipulative cu bețe de lemn, pipete, jetoane, figurine, bile, să utilizeze magneți, undițe, lupe etc.

Acestea le dezvoltă motricitatea fină, atenția, imaginația, orientarea și gândirea spațială. Prin intermediul jocului, copiii învață să deseneze după modele, să adauge detaliile care lipsesc dintr-un desen, să coloreze desene, să creeze imagini simetrice, să le compare etc.

Având "avantajul" locului de muncă în care activăm, există și alte activități pe care le încurajăm, în funcție de vârsta copilului, și anume: îmbrăcarea/ dezbrăcarea, introducerea nasturelui în butonieră, legarea pantofilor, introducerea firului de ață prin gaurile mărgelilor, a sforii prin paste etc. Practicile zilnice expuse fac copilul mai autonom, nu doar dezvoltă abilități motorii fine. Acestea de fapt sunt necesare învățării scrisului.

Copiii cu o motricitate fină bine dezvoltată au o gândire și o imaginație crescută, o memorie bună și un limbaj dezvoltat conform vârstei, de aceea este important să îi ajutăm pe micuții noștri să își dezvolte și să își îmbunătățească abilitățile motorii fine chiar și acasă, prin diverse jocuri și activități.

MOTRICITATEA FINĂ - PREDICTOR AL SCRISULUI DE MÂNĂ

prof. ed. timpurie **Grigore Corina**

prof. ed. timpurie **Pascu Theodora-Alexandra**

Grădinița cu P.P. Nr. 6, Brăila

Dintotdeauna, comunitățile umane au resimțit nevoia de comunicare, fapt care a dezvoltat limbajul. Acesta reprezintă instrumentul prin care se transmit gânduri, sentimente și experiențe, o

materializare a acestora la nivel fonetic, lexical, gramatical, care s-a dezvoltat la nivel social și istoric, cu intenția de răspândi informații.

De-a lungul timpului, teoreticienii care au studiat problematica dezvoltării limbajului, au dat mai multe definiții ce priveau relația dintre limbaj și gândire, cele două fiind procese psihice principale. Limbajul este văzut ca un element important în dezvoltarea gândirii, acestea având o relație de interdependență care reflectă capacitatea și nivelul celei din urmă.

Limbajul este prima legătură cu mediul și care nu se poate realiza fără intervenția acestuia. De aceea una dintre condițiile fără de care nu s-ar putea realiza, este comunicarea din cadrul familial și mai apoi din cel social al copilului. Privarea copiilor de actele comunicării va duce în mod inevitabil la o dezvoltare mai lentă a gândirii. Cei mici însușindu-și limbajul prin imitarea modelelor de vorbire cu care relaționează, în mod progresiv.

Pe acest considerent, perioadele antepreșcolară și cea preșcolară sunt foarte importante pentru dezvoltarea corectă a limbajului și necesită urmărirea îndeaproape a etapelor de dezvoltare pentru a observa din timp eventualele deficiențe și pentru a se lua măsurile necesare în corectarea acestuia.

Perioada preșcolară se împarte în trei stadii:

- Perioada preșcolarului mic, ce cuprinde intervalul de vârstă de 3-4 ani,
- Perioada preșcolarului mijlociu, de 4-5 ani,
- Perioada preșcolarului mare, cuprinsă între 5-6/7 ani.

Dacă ne raportăm la vârsta preșcolarilor cu care lucrăm și corelăm deprinderile, priceperile și aptitudinile acestora cu documentația în vigoare și anume *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, 2024*, putem observa cum la fiecare nivel de vârstă A1.2. care dezvoltă subiectul ce vizează motricitatea fină în cadrul reperului 3: „Copilul ar trebui să fie capabil să utilizeze mâinile și degetele în scopuri diferite”, încă din titlul acestuia ne putem da seama de importanța subiectului. Acesta nu îngrădește activitățile, având o paletă largă de exprimare și realizare a acestuia cu succes, exercițiul fiind cel mai bun profesor dintre toate.

Sursa foto <https://kindrednurseryseries.co.uk/inspiration-corner>

De asemenea, trebuie să ținem cont și de dezvoltarea fizică a celui mic, dacă structura lui osoasă îi permite să realizeze anumite acțiuni, ei fiind într-o continuă creștere.

Desigur, dacă ne gândim la grupa mare, care face tranziția de la grădiniță la școală, putem pune problema unei motricități fine mai dezvoltate care după mult exercițiu are capacitatea apucării corecte a instrumentului de scris și atingerea indicatorilor din cadrul limbă și comunicare.

Domeniul limbă și comunicare are ca principal scop dezvoltarea capacităților de comunicare orală, pe lângă acesta înclinând și spre premise ale citirii și scrierii care se pot realiza în cadrul activităților de exercițiu grafic, unde se exersează trasarea diferitelor tipuri de linii, bucle,

bastonașe și combinații ale acestora pentru a pregăti următoarea etapă cea de scriere a literelor. Citirea se realizează cu ajutor și reprezintă mai mult o recunoaștere a literelor învățate, în anumite contexte (Maria Mătăsaru (coord.), 2020). Activitatea cu cartea e și ea foarte importantă.

Limbaajul scris reprezintă o transpunere grafică a structurilor fonetice și implică o organizare mentală minuțioasă, fiind necesare utilizarea simultană a actelor motrice, kinestezice, vizuale și auditive.

Grafismul impune utilizarea mai multor abilități care necesită antrenate prin diverse activități până la atingerea atingerii acestei etape și anume: motricitate fină adecvată, o bună percepție și reprezentare vizuală, înțelegerea mesajului verbal transmis de către educatoare în momentul explicării cerinței, o bună percepție a sunetelor.

Având în vedere că documentul ce reglementează activitatea din grădiniță susține o învățare holistică a preșcolarului, ceea ce presupune atingerea obiectivelor propuse prin toate activitățile desfășurate, motricitatea fină care reprezintă un predictor al scrierii de mână, la care ne raportăm nu se dezvoltă doar în cadrul domeniului limbă și comunicare. Activitățile de colorare, hașurare, copiere ajută și ele la acest lucru. Chiar și activitățile de autoservire și igienă personală susțin prin ele însele dezvoltarea motricității.

Etapă premergătoare scrisului este reprezentată, astfel, de activități ce antrenează coordonarea mână-ochi, atenția, autocontrolul și sunt reprezentate de modelare, colorare, desenare, lipire, pictură, activități care necesită diverse instrumente care dezvoltă motricitatea fină. Pe lângă aceste aspecte, cadrul didactic urmărește și modalitatea de prindere a instrumentului în mână, corectând acest lucru ori de câte ori este necesar, pentru a evita o eventuală disgrafie în timp a preșcolarului.

Bibliografie

1. Chișu Silvana (2015) *Conștiința fonologică- atribut important în însușirea limbajului scris, în Interlogopedica-* Revista specialiștilor în terapia limbajului din centrele logopedice interșcolare, pg. 11-16
2. M.E.C.T. (2019) Curriculum pentru educație timpurie
3. Maria Mătăsaru (coord.), (2020), *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*, Editura Rovime
4. Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, 2024

IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII MOTRICITĂȚII FINE LA COPIII PREȘCOLARI

prof. ed. timpurie **Paștea Viorela Cătălina**
Grădinița cu P.P. nr. 56, Brăila

Motricitatea fină a copilului trebuie stimulată încă din primele luni de viață, în așa fel încât cel mic să ajungă la o coordonare din ce în ce mai bună a mișcărilor pe măsură ce crește. Este important să observăm copilul pentru a ne convinge că se dezvoltă armonios și să îl implicăm, de la cea mai fragedă vârstă, în diverse jocuri și activități menite să îi îmbunătățească motricitatea fină.

Ce este motricitatea fină?

Motricitatea este definită ca fiind ansamblul funcțiilor nervoase și musculare care permit mișcări automate, dar și voluntare ale corpului. Motricitatea este de două tipuri: grosieră și fină. Mersul, alergarea, săritul țin de motricitatea grosieră, în timp ce activități precum prinderea sau apucatul obiectelor cu mânuțele, desenatul, scrisul, spălatul pe dinți, legatul șireturilor sau îmbrăcatul țin de motricitatea fină, întrucât presupun îndemânare, perspicacitate și implică un efort coordonat între creier și mușchi. Motricitatea fină reprezintă, practic, abilitatea de a face mișcări fine cu ajutorul mușchilor mâinilor și încheieturilor. Cu timpul astfel de mișcări, precum spălatul pe dinți, scrisul, legatul șireturilor, devin atât de naturale, încât nici nu ne mai gândim atunci când le facem. Însă abilitățile motorii sunt complexe, ele implică un efort coordonat între creier și mușchi și sunt construite pe baza abilităților motorii groșiere, care ne permit să facem mișcări mai mari, cum ar fi alergatul sau săriturile. Copiii cu o motricitate fină bine dezvoltată au o gândire și o imaginație crescută, o memorie bună și un limbaj dezvoltat conform vârstei, de aceea este important să îi ajutăm pe micuții noștri să își dezvolte și să își îmbunătățească abilitățile motorii fine acasă, prin diverse jocuri și activități. Dezvoltarea motricității fine la copiii preșcolari pe grupe de vârstă

Abilitățile motorii fine încep să se dezvolte încă din copilărie și continuă să se îmbunătățească pe măsură ce copiii cresc. Important de precizat este că nu toți copiii se dezvoltă în același ritm. Dar există etape importante pe care le ating, în mod normal, la diferite vârste. Motricitatea unui copil se dezvoltă activ între 12 și 36 de luni, începând cu primii pași, însă și până la această vârstă se remarcă două achiziții importante din punct de vedere al motricității. Spre exemplu, între 0 și 6 luni, bebelușul se obișnuiește să stea pe burtică și să își țină capul drept, lucru care va permite întărirea musculaturii gâtului, capului și spatelui. Apoi, cel mic începe să se rostogolească de pe burtică pe spate, lucru benefic pentru musculatura, dar și pentru dobândirea forței menite să stea, mai apoi, în șezut. Practic, până la 15 luni, motricitatea copilului se rezumă la apucare și dobândirea echilibrului corporal. Până la vârsta de 2 ani, mișcările lui devin tot mai exacte și vom vedea cum cel mic se arată din ce în ce mai interesat de jocuri care îi solicită atenția. De la vârsta de 2 ani, vom observa cum cel mic devine tot mai îndemânatic și începe să apuce lucrurile cu toată mânuța și pipăie și duce la guriță orice obiect, fiindcă aceasta este modalitatea lui automată de a cunoaște lumea, mediul înconjurător. Deja până la vârsta de 2 ani copilul ar trebui să apuce o furculiță sau o linguriță și să o ducă la guriță, să arunce o minge și să apuce creioane sau markere. La 3-4 ani, copilul ar trebui să poată prindă o minge cu ambele mâini și să o arunce, să se îmbrace și să se dezbrace singur, să se spele pe dinți fără ajutor, să deseneze forme simple atunci când i se cere, să poată turna lichid într-un recipient fără să verse, să poată face puzzle-uri cu piese mari și puține. Reușește să se urce singur pe un scaun, să deschidă uși, să coloreze suprafețe mari pe o foaie sau să întoarcă paginile unei cărți, una câte una. Mai apoi, la vârsta de 5 sau 6 ani, de exemplu, copiii ar trebui să pată copia forme și litere și să folosească cu ușurință o lingură sau o furculiță. La 7 sau 8 ani, cei mici pot să se lege la șireturi și să se încheie singuri la nasturi și fermoare.

Jocuri și jucării pentru motricitate

Este foarte important să îi ajutăm pe cei mici să își dezvolte și să își îmbunătățească motricitatea fină. Putem începe în jurul vârstei de 1 an și jumătate spre 2 să facem cu cel mic niște exerciții care să conducă către o bună motricitate fină. De exemplu, îl putem învăța să apese pe butoane, să închidă și să deschidă nasturi, să manevreze tacâmuri din lemn sau plastic, să lege și să își dezlege șireturile, să închidă și să deschidă fermoarul sau dopul unei sticle, să construiască cuburi sau să facă diverse puzzle-uri potrivite pentru vârsta lui. După vârsta de 3 ani sunt potrivite diferite jocuri de îndemânare, care să îl ajute să își dezvolte abilitățile motorii fine. Îi putem arăta cum să modeleze plastilină și cum să culeagă flori sau fructe. Îl lăsăm să coloreze cu ajutorul creionelor colorate, să picteze cu degetele sau să deseneze cu creta. O altă activitate distractivă, care încurajează dezvoltarea motricității fine, este transferul de lichide dintr-un recipient în altul cu diferite ustensile (pipieta, polonic sau lingură). Pipeta este cea mai utilă, întrucât cei mici pot muta cu ușurință apă dintr-un pahar în altul, iar că distracția să fie mai mare, poți colora apă cu colorant alimentar sau cu acuarele. Îl putem

lăsa să sorteze anumite obiecte mici pe culori cu ajutorul unei pensete. De exemplu, să așeze câteva semințe, boabe de fasole, porumb uscat sau mazăre într-un castron și să-l lăsăm pe cel mic să le împartă pe culori cu ajutorul pensetei. Îi mai putem ajuta pe cel mic să își dezvolte abilitățile motrice lăsându-l să înșire mărgelile sau nasturi mari, de culori diferite, pe o sfoară sau sârmă. O astfel de activitate îl va ajuta și să identifice culorile, să sorteze, să formeze grupe în funcție de culori sau număr, să înșire pe șnur după anumite criterii. Jocurile de construit, în care cel mic trebuie să sorteze diverse piese după culori sau forme și să le aranjeze într-un anumit fel, ajută la dezvoltarea unei varietăți de aptitudini importante, de la recunoașterea culorii și numărare, la abilități motorii bune și urmarea direcțiilor. Putem decupa împreună diverse șabloane și figuri geometrice bineînțelese, cu foarfece boante. Alegem seturi care să conțină piese mari, special dimensionate pentru mânuțele copilului. Îl învățăm să traseze linii drepte sau curbate, să coloreze în contur și să decupeze. Putem modela împreună plastilină sau spumă de modelat. Astfel de texturi încurajează percepția senzorială a copiilor și îi ajută pe aceștia să își dezvolte abilitățile motorii fine.

Alegem produse de calitate și care să nu fie toxice, fiindcă cei mici vor fi tentați să le bage în gură. Apoi, asigurându-ne că plastilina sau spuma modelatoare nu se lipesc de mâini, haine sau covor și nu se usucă. Acestea sunt doar câteva jocuri și activități care stimulează și încurajează dezvoltarea abilităților motorii fine ale copilului!

Bibliografie:

1. *Activități pentru exersarea motricității fine* • 3-5 ani, Editura Gama
2. *Lucrul cu mâinile*, Editura Gama

MAI MULT DECÂT O JOACĂ

- proiect educațional de promovare a activităților extracurriculare-

prof. învă. primar **Drăghiță Daniela**
Liceul cu Program Sportiv, Brăila

Copilul este fascinat de culoare și de ceea ce poate realiza cu ea. Prin activitățile de educație plastică se pot foarte bine stimula creativitatea și expresivitatea școlarilor, putem cultiva sensibilitatea și capacitatea de a cunoaște și înțelege frumosul din natură și artă.

Înțelegerea artei începe din copilărie. Învățând, cunoscând formele de comunicare prin artă, copilul ajunge un mic critic, capabil să aprecieze valorile artistice, reușește să se împrietenească cu alți copii, ce au aceleași viziuni artistice. Pentru copii, arta este un joc, un vis, o realitate – culoarea fiind pionul principal. Și de aceea, noi, cadrele didactice, trebuie să le permitem jocul, visul, exprimarea realității, așa cum o percep ei. Susținând această idee, am ales să desfășurăm acest proiect, urmărind valorificarea potențialului creator al celor mici, prin utilizarea unor tehnici variate, specifice artei plastice. Prin intermediul acestui proiect urmărim dezvoltarea și cultivarea capacităților de a comunica prin culoare.

La prima vedere, pentru unii ar părea o joacă. Dar e mai mult decât atât. Nu luăm doar un obiect din sticlă și îl pictăm. Luăm un univers interior și îl lăsăm să se oglindească pe suprafața sticlei.

Ne confruntăm din ce în ce mai mult cu lipsa de concentrare a copiilor, cu sentimentul de neputință de a duce până la capăt o sarcină de lucru. Pictura poate ajuta în acest sens, oferindu-i copilului un sentiment de realizare și control asupra lucrării sale. Capacitatea de a menține concentrarea asupra unei singure sarcini, devine o abilitate din ce în ce mai rară. Pictura antrenează mintea să rămână focalizată pe detaliile și procesele implicate în crearea unei lucrări. Culoarele, liniile, formele devin instrumente prin care copiii își pot traduce emoțiile într-o formă vizuală. O nuanță de albastru poate vorbi despre melancolie, în timp ce roșul vibrant exprimă pasiune sau furie. Am observat cât de mult se reduce "zgomotul mental" în timpul picturii. Mulți copii, ce manifestă o stare de neliniște și agitate, atunci când pictează și sunt concentrați la fiecare detaliu, se distanțează de gândurile și obiceiurile cotidiene.

Pictura nu necesită o investiție inițială mare. Am început cu un set de pensule de diferite dimensiuni și cu o cutie de culori acrilice.. Pentru prima lucrare am ales ceva simplu, ce le-a permis copiilor să experimenteze și să interacționeze cu tehnica nouă de lucru. Pe măsură ce se dezvoltă abilitățile, copiii vor învăța singuri ce materiale li se potrivesc cel mai bine.

Nu există o “metodă greșită” de a picta. Încercăm diferite suporturi de lucru: plastic, ipsos, ceramică, porțelan și bineînțeles sticlă. Le spun mereu copiilor să se bucure de timpul petrecut, nu de perfecțiunea lucrării. Lucrul acesta va veni cu timpul. Lucrările vor fi din ce în ce mai bune, atunci când le vor face cu răbdare și cu mult drag. Fiecare greșală este o bună ocazie să înveți. Atunci când copiii vor observa îmbunătățiri în tehnica de lucru, atunci vor începe să dezvolte o legătură mai profundă cu actul de a picta, ca formă de exprimare personală și metodă de explorare a emoțiilor.

DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE A PREȘCOLARILOR PRIN ACTIVITĂȚILE DIN GRĂDINIȚĂ

educatoare **Buzoianu Mirela**
 prof. ed. timpurie **Sighinaș Nicolaeta**
 Grădinița cu P.P. nr. 47 Brăila

Motricitatea fină reprezintă capacitatea de a controla mișcările mici ale mâinilor și degetelor, fiind esențială pentru activități precum scrisul, desenatul sau folosirea obiectelor de mici dimensiuni. Dezvoltarea acestei abilități începe de la o vârstă fragedă și joacă un rol crucial în pregătirea preșcolarilor pentru succesul școlar. Motricitatea fină are un impact deosebit asupra dezvoltării micuților. Există posibilitatea ca mulți dintre adulți să nu înțeleagă la ce îi va ajuta pe copiii lor dacă își închid nasturii sau se îmbracă singuri. Tocmai de aceea ne-am propus să explicăm mai multe despre necesitatea accentuării bunei coordonări a mișcărilor și metodele prin care poate fi îmbunătățită motricitatea fină a celor mici încă din primele luni de viață. Astfel, cu cât preșcolarii sunt stimulați să-și lucreze mai mult musculatura specifică articulației pumnului cu atât vor deveni mai îndemânatici.

Motricitatea manuală sau motricitatea fină este definită ca un ansamblu de funcții nervoase și musculare ce le permit copiilor mișcări care solicită un anumit grad de precizie. Practic, este vorba despre capacitatea de coordonare și rigurozitate a mișcărilor fine cu ajutorul mâinilor. Activitățile de orientare, manipulare, prindere sau apucare presupun îndemânare, perspicacitate și un efort coordonat între mușchi și creier. Motricitatea fină se referă la abilitatea copiilor de a face mișcări fine și precise folosind mușchii mâinilor și încheieturile. De la cele mai mici gesturi, precum apucarea unui creion, până la activități mai complexe, precum realizarea unui colaj sau îmbrăcarea fără ajutor, motricitatea fină contribuie la dezvoltarea îndemânării și a încrederii în sine a copilului.

Motricitatea fină implică mai multe funcții complexe:

- Coordonarea mână-ochi, ce permite realizarea unor mișcări precise în funcție de ceea ce copilul vede;
- Forța musculară necesară pentru prinderea obiectelor și menținerea lor;
- Dexteritatea degetelor, care implică mișcări delicate ale degetelor pentru manipularea obiectelor mici;
- Controlul motor fin permite realizarea mișcărilor de precizie în activitățile practice.

Activitățile ce implică mișcări precise contribuie la o dezvoltare armonioasă a copiilor, consolidându-le independența și pregătindu-i pentru cerințele școlare viitoare.

Dintre beneficiile dezvoltării motricității fine menționăm:

- Autonomia personală: Copiii pot învăța să se îmbrace, să se hrănească și să se îngrijească singuri.
- Performanța școlară: Dezvoltarea abilităților motorii contribuie la învățarea scrisului și desenului.
- Dezvoltarea cognitivă: Activitățile care implică motricitatea fină stimulează gândirea logică și creativitatea.

Dintre activitățile desfășurate cu preșcolarii în grădiniță amintim activitățile de exersare a limbajului „scris-citit”, jocurile kinetice, jocuri cu cleștișorii de rufe, activitățile de sortare și îmbinare, activitățile practice prin cu diverse mijloace de realizare (decupare, înșirare, mototolire, pliere etc.), pictura cu degete, jocurile de construcții, rutinele etc.

Exercițiile grafice includ activități precum trasarea liniilor, conturarea desenelor sau colorarea în limitele acestora, contribuind la dezvoltarea coordonării ochi-mână și la îmbunătățirea preciziei mișcărilor fine. Copiii pot trasa linii drepte, curbe sau frânte pe spații libere sau pe contururi punctate, pot desena forme geometrice și pot completa desene punctate pe hârtie, tablă magnetică sau chiar în nisip, stimulând astfel creativitatea și abilitățile motorii.

Jocurile care implică modelarea sau construcția stimulează forța și flexibilitatea degetelor. Jocurile kinetice implică mișcări care dezvoltă forța și mobilitatea degetelor. Acestea pot include modelarea plastilinei, jocuri cu nisip kinetic sau chiar realizarea unor decorațiuni cu ajutorul materialelor de artizanat. Activitățile care implică sortarea obiectelor mici, precum mărgelile sau piesele de puzzle, dezvoltă atenția la detalii și precizia mișcărilor, dezvoltându-se coordonarea motorie. Lucrul cu plastilină sau lut întărește mușchii mâinilor și îmbunătățește flexibilitatea degetelor. Potrivirea pieselor dezvoltă atenția la detalii și abilitățile motorii fine.

Activitățile practice precum bobinarea și mototolirea dezvoltă motricitatea fină la preșcolari prin stimularea coordonării mâini-degete și întărirea musculaturii fine. Aceste exerciții simple îmbunătățesc dexteritatea, controlul mișcărilor și pregătesc copiii pentru activități complexe precum scrisul sau desenatul.

Utilizarea cleștișorilor de rufe este o modalitate excelentă de întărire a musculaturii mâinilor. Aceste jocuri sunt simple și atractive pentru copii. Prinderea de figurine de hârtie pe o sfoară, sortarea cleștișorilor pe culori, jocuri de tip „cine prinde mai multe” în timp limitat, sortarea și prinderea jetoanelor cu clești pe un suport dat dezvoltă musculatura degetelor și îmbunătățește dexteritatea.

Jocurile de rol, precum îmbrăcatul păpușii, aranjarea și împăturirea hainelor, contribuie semnificativ la dezvoltarea motricității fine prin antrenarea mișcărilor precise ale mâinilor și degetelor. Aceste activități stimulează coordonarea ochi-mână, întăresc mușchii mici ai mâinilor și dezvoltă abilități practice esențiale pentru viața de zi cu zi.

Rutinele zilnice de la grădiniță contribuie semnificativ la dezvoltarea motricității fine a mâinii prin activități structurate și repetitive, care implică mișcări precise și coordonate. Activitățile de autonomie personală (îmbrăcatul / dezbrăcatul, închiderea nasturilor, fermoarelor, legatul șireturilor etc.) dezvoltă forța și coordonarea degetelor. Rutinele zilnice de la grădiniță integrează în mod natural activități care stimulează motricitatea fină, pregătindu-i pe copii pentru cerințele școlare viitoare.

Activități precum deschiderea fermoarelor, nasturilor și capselor, utilizarea tacâmurilor, lipitul abțibildurilor sau mototolirea hârtiilor contribuie semnificativ la dezvoltarea motricității fine la copii. În plus, implicarea acestora în treburi casnice simple, prin intermediul jocului de rol cu subiect din viața cotidiană, întinsul rufelor sau participarea la activități în bucătărie, sprijină dezvoltarea abilităților practice, stimulând coordonarea, dexteritatea și responsabilitatea, toate într-un mod distractiv și educativ.

De aceea, motricitatea fină trebuie stimulată de la cea mai fragedă vârstă, prin intermediul jocurilor și activităților menite să-i îmbunătățească abilitățile motorii.

Motricitatea fină este un element esențial în dezvoltarea globală a copiilor preșcolari. Motricitatea fină reprezintă o abilitate fundamentală pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor preșcolari, având un impact major asupra performanțelor școlare și asupra autonomiei personale. Prin activități adecvate și jocuri creative, această abilitate poate fi stimulată eficient, pregătindu-i pentru

cerințele școlare și pentru viața de zi cu zi. Participarea activă a educatorilor și părinților în procesul de învățare ajută la consolidarea acestor abilități, asigurând o dezvoltare armonioasă și echilibrată.

Dezvoltarea motricității fine prin activități practice și jocuri zilnice le oferă copiilor abilități esențiale pentru viața de zi cu zi, pregătindu-i pentru succesul școlar și stimulându-le autonomia, creativitatea și încrederea în sine.

Bibliografie:

- <https://www.deajoaca.ro/blog/dezvoltarea-motricitatii-fine-la-copii.html>

IMPORTANȚA MOTRICITĂȚII FINE PENTRU VIITORUL ADULT

prof. ed. timpurie **Zevedei Gabriela**
prof. ed. timpurie **Sloată Dumitra Daniela**
Grădinița cu P.P. Nr. 47, Brăila

Omul a fost construit să se miște. Fără mișcare, celulele corpului îmbătrânesc mai repede. Atunci când facem efort, respirația noastră se modifică. În acest proces, mai mult oxigen ajunge la celule, ajutându-le să se curețe, să ne dezvolte, să rămână sănătoase. Din păcate copiii din zilele noastre fac mult mai puțină mișcare decât acum câțiva de ani. Lumea digitală i-a ținut în canapele, iar ca adulți (cadre didactice, părinți), putem să rămânem neputincioși în fața acestui obicei.

Conceptul de motricitate reunește capacitățile umane înnăscute și dobândite de a reacționa la stimuli externi și interni sub formă de mișcare. Dezvoltarea calităților motrice ține atât de zestrea genetică, cât și de exercițiu. În acest context, adulții au un rol esențial în dezvoltarea de acest tip a celor mici.

Calitățile motrice sunt însușirile înnăscute ale copilului de a efectua mișcări cu o anumită putere și rapiditate, susținute o perioadă cât mai mare de timp. Dacă mare parte din deprinderile de bază (mers, alergare, săritură, prindere) fac parte din motricitatea grosieră, cea fină se referă la acțiuni care implică precizie (îmbrăcatul, încălțatul, desenatul, scrisul etc). Toate acestea necesită mai mult efort și exercițiu din partea copilului. Cu cât vor fi stimulate mai mult aceste acțiuni, cu atât cel mic va deveni mai îndemânatic și va avea mai multă precizie.

Dezvoltarea abilităților motrice începe chiar din primele luni de viață ale copilului și are nevoie de susținerea părinților prin jucării muzicale, seturi de construcție, dar și exerciții regulate de stimulare senzorială și a mișcărilor. Cei mici explorează prin simțurile lor mediul în care se află și, astfel, înțeleg relația dintre obiectele din jur și efectele pe care le pot avea mișcărilor lor asupra acestora.

În funcție de vârsta copilului, sunt anumite deprinderi care se dezvoltă și pe care le putem monitoriza pentru a ne asigura de buna creștere a copiilor. Începând de la vârsta de 2 luni, se poate observa anumite deprinderi pe care cel mic începe să le exerseze:

- ✓ este conștient de mișcare mâinilor;
- ✓ își mută privirea de la un obiect la altul;
- ✓ stabilește contact vizual;
- ✓ se întoarce de pe burtă pe spate prin mișcarea capului;
- ✓ își duce mâinile la gură;

Dezvoltarea motrică a preșcolarului este diferită, pentru că ritmul de învățare al copilului este unic, însă la sfârșitul acestei perioade, preșcolarul va fi capabil să:

- ✓ folosească tacâmuri pentru a mânca;
- ✓ se îmbrace și să se dezbrace singur;
- ✓ meargă pe bicicletă sau role;
- ✓ folosească singur foarfeca;
- ✓ se cațere;
- ✓ prindă și să arunce mingea.
- ✓ prindă și să apuce bine obiectele

La vârsta școlară mică se consolidează calitățile motrice fine, astfel încât copilul va fi capabil să:

- ✓ aibă o duranță mai mare la efort;
- ✓ coordoneze mai bine brațele și picioarele;
- ✓ impună mai multă forță obiectelor;
- ✓ facă trucuri cu mingea sau coarda, deci se îmbunătățește coordonarea;
- ✓ ridice greutatea mai mari.

Abilitățile motorii fine, combinate cu coordonarea mână-ochi, le permit să copiilor să scrie într-un mod funcțional, clar și lizibil. Scrierea de mână este o abilitate foarte complexă care implică diferite părți ale corpului (coordonare motorie). Copilul trebuie să învețe mai întâi percepția propriului corp pentru a putea apoi să implementeze mișcările corecte pentru scris. El trebuie să fie conștient de umăr, braț, antebraț, încheietură, mână și în cele din urmă de degete.

Dintre exercițiile benefice fiecărui copil amintesc:

- ✓ Jocul cu plastilina- copiii sunt fascinați de ea la orice vârstă. Și nu este un lucru rău dat fiind faptul că o bucată simplă de plastilină moale îi ajută pe cei mici să-și exerseze mișcările fine, puterea cu care strâng și apasă sau articulațiile. Mai departe, materialul poate fi transformat în diferite figurine care la rândul lor să fie vopsite, desenate, decorate cu mărgel.
- ✓ Legarea șireturilor-pe lângă faptul că vor învăța încă de la cele mai fragede vârste să-și lege șireturile în singuri și în mod corect, această activitate contribuie semnificativ la dezvoltarea motricității fine la copii
- ✓ Decupajele-bineînțelese, cei mici nu pot folosi obiecte ascuțite, așa că trebuie menționat de la bun început faptul că decupajele se vor face cu foarfece boante. Fie că vorbim de figuri geometrice sau diverse șabloane, fie că sunt linii drepte ori curbate, decuparea acestora le va îmbunătăți motricitatea fină.
- ✓ Înșirarea de mărgel-o asemenea activitate îi va face să identifice și culorile, să sorteze ori să facă înșiruri după anumite criterii.
- ✓ Jocul cu piese din lemn-pot fi utilizate de cei mici încă din primele luni de viață. În plus, acestea îi pot ține pe cei mici ocupați destul de mult timp.
- ✓ Pictura cu degetele-pictatul cu pensula, desenarea contururilor, a liniilor groase și apoi a celor subțiri pot fi considerate exerciții de motricitate fină a mâinilor. Însă și pictura cu dosul palmei, cu degetele sau cu palma aduce aceleași beneficii, chiar dacă există riscul ca cei mici să murdărească totul în jur.

Sunt și multe activități zilnice uzuale care contribuie la dezvoltarea motricității fine la copii precum deschisul fermoarelor, nasturilor și capselor, manevrarea tacâmurilor și a altor obiecte, mâncatul, lipitul abțibildurilor sau mototolirea hârtiilor, toate acestea. Treburile casnice la care pot ajuta și cei mici, precum ștersul prafului sau întinsul rufelor ori activitățile din bucătărie sunt și ele importante pentru creșterea armonioasă a copiilor, de aceea trebuie să fie implicați în tot felul de acțiuni. Pe lângă beneficiile asupra dezvoltării lor, le va ocupa și timpul într-un mod distractiv.

Unii pot considera scrisul de mână un pic demodat în zilele noastre, dar acesta este o activitate importantă care aduce beneficii multor aspecte ale minții, corpului, comportamentelor și reacțiilor noastre. Cei care scriu de mână își antrenează memoria și își dezvoltă creativitatea.

Trebuie să îi ajutăm pe copiii noștri să-și dezvolte motricitatea fină, care este necesară învățării scrisului. Trebuie să completăm jocurile digitale, pe care ne este din ce ce mai greu să le ținem departe cu jocuri manuale. Astfel, copilul dezvoltă abilități motorii fine din fragedă copilărie, treptat, cu mult exercițiu, răbdare.

Bibliografie:

1. Dima, S., Firea, E., (1994), Jocuri și exerciții pentru dezvoltarea fizică a preșcolarilor, Editura Didactică și Pedagogică;
2. Barbu, Petruț, G., (2012), Copilul și motricitatea, Ed. Nomina;
3. Albu C., (2006), Psihomotricitate, Ed. Institutul European
4. <https://www.iuvokids.ro/post/motricitatea-fina-o-parte-fundamentala-pentru-dezvoltarea-armonioasa-a-copiilor>

IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII MOTRICITĂȚII FINE LA PREȘCOLARI

prof. ed. timpurie **Codreanu Andreea Mădălina**.
Liceul Tehnologic „Nicolae Onicescu” – G.P.P. Ianca,
județ Brăila

Motricitatea fină a copilului trebuie stimulată încă din primele luni de viață, în așa fel încât cel mic să ajungă la o coordonare din ce în ce mai bună a mișcărilor pe măsură ce crește. Ca părinte, este important să îți observi puiul pentru a te convinge că se dezvoltă armonios și să îl implici, de la cea mai fragedă vârstă, în diverse jocuri și activități menite să îi îmbunătățească motricitatea fină.

Motricitatea este definită ca fiind ansamblul funcțiilor nervoase și musculare care permit mișcări automate, dar și voluntare ale corpului.

Motricitatea este de două tipuri: **grosieră și fină**. Mersul, alergarea, săritul țin de motricitatea grosieră, în timp ce activități precum prinderea sau apucatul obiectelor cu mânuțele, desenatul, scrisul, spălatul pe dinți, legatul șireturilor sau îmbrăcatul țin de motricitatea fină, întrucât presupun îndemănare, perspicacitate și implică un efort coordonat între creier și mușchi.

Motricitatea fină reprezintă, practic, abilitatea de a face mișcări fine cu ajutorul mușchilor mâinilor și încheieturilor. Cu timpul astfel de mișcări, precum spălatul pe dinți, scrisul, legatul șireturilor, devin atât de naturale, încât nici nu ne mai gândim atunci când le facem. Însă abilitățile motorii sunt complexe, ele implică un efort coordonat între creier și mușchi și sunt construite pe baza abilităților motorii grosiere, care ne permit să facem mișcări mai mari, cum ar fi alergatul sau săriturile.

Copiii cu o motricitate fină bine dezvoltată au o gândire și o imaginație crescută, o memorie bună și un limbaj dezvoltat conform vârstei, de aceea este important să îi ajutăm pe micuții noștri să își dezvolte și să își îmbunătățească abilitățile motorii fine acasă, prin diverse jocuri și activități.

La 3-4 ani, copilul ar trebui să poată prinde o minge cu ambele mâini și să o arunce, să se îmbrace și să se dezbrace singur, să se spele pe dinți fără ajutor, să deseneze forme simple atunci când îi ceri, să poată turna lichid într-un recipient fără să verse, să poată face puzzle-uri cu piese mari și puține. Reușește să se urce singur pe un scaun, să deschidă uși, să coloreze suprafețe mari pe o foaie sau să întoarcă paginile unei cărți,

Mai apoi, la vârsta de 5 sau 6 ani, de exemplu, copiii ar trebui să pată copia forme și litere și să folosească cu ușurință o lingură sau o furculiță. La 7 sau 8 ani, cei mici pot să se lege la șireturi și să se încheie singuri la nasturi și fermoare. una câte una.

Cum putem identifica dacă un copil se confruntă cu o motricitate fină scăzută?

- Evită sau refuză activități care implică folosirea degetelor;
- Preferă activități fizice, de mișcare, în detrimentul celor care implică folosirea mâinilor, sau chiar activități pasive, statice, cum este privitul la TV;
- Niciun interes în a ține creionul sau a tăia cu foarfeca;
- Se bazează pe ceilalți în joc să facă activitățile în locul lui ;
- Se bazează pe ceilalți să rezolve o sarcină, să repare ceva, fără a încerca ei înșiși;
- Se bazează pe îngrijitori să fie îmbrăcați, încălțați, spălați pe dinți, etc.

Intervenția timpurie în cazul întârzierilor motricității fine este crucială pentru dezvoltarea optimă a copilului. Identificarea și adresarea promptă a acestor întârzieri pot preveni dificultăți ulterioare în activitățile școlare, sociale și de autoîngrijire. Intervenția timpurie permite adaptarea strategiilor de învățare și oferă copilului suportul necesar înainte ca decalajul față de colegii de aceeași vârstă să devină semnificativ. Aceasta poate include terapie ocupațională, exerciții specifice și adaptări ale mediului pentru a facilita dezvoltarea abilităților motorii fine, contribuind la creșterea încrederii în sine și a independenței copilului.

Este bine să ne amintim că scrierea de mână facilitează memoria, mărește concentrarea și, prin urmare, învățarea și ajută la succesul școlar. Scrisul este una dintre cele mai înalte forme de educație. Copiii trebuie ajutați și îndrumați în aceeași măsură și de părinți să-și dezvolte abilitățile motorii fine, stimulând și încurajând activități precum:

- să folosească creioane, vopsea pentru degete, markere și creioane colorate;
- să facă puzzle-uri;
- să realizeze construcții din cuburi;
- să decupeze cu foarfeca;
- să folosească cheile de la ușă;
- să joace Shanghai (joc cu bețe de lemn).

În plus, există și alte activități pe care este important să le încurajezi, în funcție de vârsta copilului, precum îmbrăcarea/ dezbrăcarea, introducerea butonului în butonieră, legarea pantofilor. Acestea sunt practici zilnice care, pe lângă dezvoltarea abilităților motorii fine, fac copilul mai autonom. Trebuie să îi ajutăm pe copiii noștri să-și dezvolte motricitatea fină, care este necesară învățării scrisului. Trebuie să completăm jocurile digitale, pe care ne este din ce ce mai greu să le ținem departe și cu jocuri manuale. Pregătirea fursecurilor cu mama și tata este, de asemenea, un exercițiu excelent de dezvoltare a motricității fine și a creativității

Copilul dezvoltă abilități motorii fine din fragedă copilărie, treptat, cu mult exercițiu, răbdare, prin activitățile zilnice în vederea autoservirii sau a realizării unor activități uzuale. Abilitățile motorii fine, combinate cu coordonarea mână-ochi, le permit să copiilor să scrie într-un mod funcțional, clar și lizibil.

Scrierea de mână este o abilitate foarte complexă care implică diferite părți ale corpului (coordonație motorie). Copilul trebuie să învețe mai întâi percepția propriului corp pentru a putea apoi să implementeze mișcările corecte pentru scris. El trebuie să fie conștient de umăr, braț, antebraț, încheietură, mână și în cele din urmă de degete.

Dezvoltarea motricității fine are un impact profund asupra multor aspecte ale vieții unui copil, influențând atât abilitățile cognitive și de limbaj, cât și performanța academică.

Impactul asupra dezvoltării cognitive și a limbajului: Motricitatea fină este strâns legată de dezvoltarea cognitivă și a limbajului. Activitățile care implică manipularea obiectelor stimulează creierul să creeze conexiuni neuronale noi, îmbunătățind procesarea informațiilor și rezolvarea problemelor. De exemplu, când un copil învață să folosească creioane și să deseneze, el nu doar își

dezvoltă abilitățile motorii, ci și înțelegerea conceptelor spațiale și a reprezentărilor simbolice, care sunt fundamentale pentru dezvoltarea limbajului scris și vorbit.

Influența asupra performanței academice: Abilitățile motorii fine bine dezvoltate sunt esențiale pentru succesul școlar. Scrisul, desenatul și manipularea instrumentelor de scris sunt activități cruciale în mediul academic. Copiii cu o motricitate fină bună pot să se concentreze mai ușor asupra conținutului a ceea ce scriu sau desenează, fără a fi distrași de dificultățile mecanice ale acestor acțiuni. Acest lucru duce la o mai bună exprimare a ideilor și la o participare mai activă în activitățile școlare. În plus, multe activități științifice și matematice, precum măsurarea sau efectuarea experimentelor, necesită o bună coordonare a mâinilor.

Rolul în îngrijirea personală și independență: Motricitatea fină este esențială pentru dezvoltarea autonomiei copilului în activitățile zilnice. Abilitățile motorii fine permit copiilor să se îmbrace singuri, să-și încheie nasturii, să-și lege șireturile și să folosească tacâmurile. De asemenea, acestea sunt cruciale pentru igiena personală, cum ar fi periajul dinților sau pieptănatul. Pe măsură ce copiii stăpânesc aceste abilități, încrederea în sine crește, iar dependența de adulți scade, promovând un sentiment de realizare și independență.

Relația cu dezvoltarea socio-emoțională: Motricitatea fină influențează semnificativ dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. Abilitățile motorii fine bine dezvoltate permit copiilor să participe mai ușor la activități de grup, jocuri și interacțiuni sociale. Succesul în sarcini care necesită dexteritate manuală, cum ar fi desenatul sau construirea cu blocuri, poate crește stima de sine și sentimentul de competență. În plus, capacitatea de a se îmbrăca singur sau de a mânca independent poate îmbunătăți interacțiunile sociale și poate reduce frustrarea, contribuind la o mai bună reglare emoțională.

În concluzie putem spune că motricitatea fină este esențială pentru dezvoltarea autonomiei și succesului în viața de zi cu zi a copiilor. De la îmbrăcat și hrănit până la activități școlare și jocuri, aceste abilități influențează semnificativ stima de sine și interacțiunile sociale. Identificarea și abordarea promptă a întârzierilor în dezvoltarea motricității fine, împreună cu implicarea activă a părinților și utilizarea terapiei ocupaționale, pot asigura o dezvoltare armonioasă și echilibrată a copilului.

GRĂDINIȚA ȘI ȘCOALA

PARTENERI ÎN EDUCAȚIA COPIILOR

prof. ed. timpurie **Șișu Lenuța**
Grădinița cu program P.P Nr.7, Brăila

Toată activitatea desfășurată de copil în grădiniță reprezintă principalul mijloc prin care se realizează progresul treptat al dezvoltării sale intelectuale. Cunoștințele asimilate gradual contribuie la extinderea orizontului său, îi facilitează orientarea în mediul înconjurător, înțelegerea a ceea ce se întâmplă în jurul său și dobândirea abilităților comportamentale adecvate față de obiecte și fenomenele din jurul său.

Dintre toate obiectivele grădiniței, cel mai important este dezvoltarea capacităților intelectuale, punerea bazelor pentru formarea unei personalități armonioase, și cultivarea motivației afective față de învățatură în general, și de participarea la școală în particular. În plus, grădinița îndeplinește rolul de a furniza copiilor un set de cunoștințe, abilități, experiențe și activități instructiv-educative, facilitând astfel accesul lor în învățământul primar.

Educația intelectuală a preșcolarilor este crucială deoarece îi pregătește pentru școală. Prin intermediul activităților desfășurate în grădiniță, copiii acumulează cunoștințe care constituie o bază pentru învățarea ulterioară în școală, dezvoltând în același timp deprinderi esențiale de muncă intelectuală și capacitatea de a depune eforturi susținute pentru a îndeplini cerințele școlare.

Colaborarea strânsă între grădiniță și școală este necesară, având în vedere că ambele fac parte din același ciclu curricular, numit ciclul achizițiilor fundamentale. Finalitățile învățământului preșcolar și ale claselor primare sunt similare; abilitățile formate în învățământul preșcolar sunt consolidate și exersate în clasele I și a II-a în contexte mai noi și mai complexe. Grădinița și școala se află într-un raport privilegiat de continuitate, implicând colaborarea necesară între educatori și învățători, precum și între preșcolari și elevii mici.

Integrarea copiilor în școală presupune formarea unor reprezentări corecte despre mediul școlar, iar instituția preșcolară joacă un rol esențial în acest demers, reprezentând o etapă intermediară indispensabilă. Activitățile comune între grădiniță și școală, precum și dezvoltarea unui parteneriat între acestea, contribuie la familiarizarea copiilor cu munca școlară, la formarea unor relații constructive cu colegii și la crearea unui mediu școlar plăcut și familiar pentru debutul școlar.

Prin intermediul unui parteneriat activ între grădiniță și școală, se încearcă să se asigure o continuitate reală în educația copiilor, având în vedere că aceștia trebuie pregătiți pentru a deveni membri activi și creativi ai societății. Colaborarea dintre educatoare și învățători, precum și activitățile comune, contribuie la crearea unui mediu educațional propice și la facilitarea adaptării copiilor la școală, pregătindu-i pentru provocările viitoare și dezvoltându-le potențialul nativ.

Parteneriatul dintre grădiniță și școală reprezintă o colaborare esențială în procesul educațional al copiilor. Acest parteneriat este un element-cheie în asigurarea unei tranziții armonioase și eficiente între cele două etape ale educației timpurii. În acest referat, vom explora importanța parteneriatului grădiniță-școală, evidențiind aspecte precum comunicarea, adaptarea curriculumului și susținerea dezvoltării copiilor. Putem defini parteneriatul grădiniță-școală ca fiind o colaborare strânsă între cadrele didactice, părinți și specialiștii în educație pentru a asigura o tranziție lină și eficientă între grădiniță și școală. Acest parteneriat vizează creșterea calității educației timpurii și integrarea armonioasă a copiilor în mediul școlar.

O componentă esențială a parteneriatului grădiniță-școală o reprezintă comunicarea. O comunicare eficientă între cadrele didactice și părinți poate influența pozitiv dezvoltarea copilului. Rapoartele regulate, întâlnirile cu părinții și comunicarea digitală sunt modalități eficiente de a menține legătura între cele două instituții.

Un alt aspect extrem de important al parteneriatului grădiniță-școală este adaptarea curriculumului pentru a asigura o tranziție netedă între cele două etape ale educației timpurii. Coordonarea între educatoarele de la grădiniță și învățătorii de la școală este esențială pentru a se asigura că obiectivele de învățare sunt continuu dezvoltate și că activitățile sunt adaptate la nivelul de înțelegere al copiilor.

Parteneriatul grădiniță-școală are un impact semnificativ asupra dezvoltării sociale, emoționale și cognitive a copiilor. Prin colaborarea strânsă între profesioniștii din domeniul educației, se pot

identifica mai eficient nevoile specifice ale fiecărui copil și se pot oferi resurse adecvate pentru a sprijini dezvoltarea lor integrală.

Un alt aspect de luat în considerare în parteneriatul grădiniță-școală este implicarea activă a părinților în procesul educațional al copiilor lor. Activități precum ședințe de consiliu cu părinții, ateliere educaționale și participarea la evenimente școlare pot consolida legăturile dintre familie și școală.

În concluzie, parteneriatul grădiniță-școală este ***o componentă esențială a educației timpurii***, având un impact semnificativ asupra tranziției copiilor de la grădiniță la școală. Comunicarea eficientă, adaptarea curriculumului și implicarea părinților sunt doar câteva aspecte ale acestui parteneriat care contribuie la o educație integrată și de calitate. Asigurarea unei colaborări continue între aceste două instituții este esențială pentru a crea un mediu educațional optim și pentru a sprijini dezvoltarea copiilor în toate aspectele lor.

Bibliografie:

1. Alexandru J., *Cunoașterea copilului preșcolar*, Editura revistei de pedagogie, București 1992;
2. „*De la grădiniță la școală*”, Culegere metodică editată de Revista de pedagogie București 1975;
3. „*Integrarea copilului în activitatea școlară*”, Culegere metodică editată de Revista de pedagogie București 1978.
4. Curriculum pentru educație timpurie, 2019
5. Glava, A.; Glava, C., *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002
6. Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea copilului de la naștere la 7 ani

MOTRICITATEA FINA- ABORDARI LA GRANITA DINTRE GRADINITA SI SCOALA

prof. înv. primar **Grozea Mirela**
Școala Gimnazială „Al. I. Cuza”, Brăila

Abilitățile motorii fine sunt esențiale pentru dezvoltarea copilului deoarece impactează desfășurarea activităților de fiecare zi, cum ar fi: scrisul, îmbracatul, hrănirea, prinderea și manevrarea obiectelor. Aceste abilități implică o coordonare bună a mușchilor mici, o bună coordonare vizuală și se formează pe parcursul copilăriei. Înțelegerea reperelor și progresul abilităților motorii fine poate fi de ajutor educatorilor, învățătorilor și părinților în creșterea și dezvoltarea copiilor.

La vârsta școlară mică aceste abilități implică procesare spatio-temporală, integrare vizual-motorie, controlul puterii și abilități perceptuale și cognitive. Acestea, interconectate, pun în evidență dezvoltarea rețelei neuronale. Astfel, diferite sarcini grafomotorii, cum ar fi scrisul și coloratul, se bazează pe circuite neuronale comune, dar și pe cele distincte din regiunile posterioare parietale, desenatul implică și calea ventrală ce controlează orientarea spațială, în timp ce cititul activează calea dorsală, responsabilă pentru dimensiunea literelor. Deloc simplu! Întreruperi în activitățile motorii fine se observă la copiii cu nevoi speciale: autism, ADHD, IQ scăzut, la copiii cu dificultăți fie la matematică, fie la citit.

CUM AJUTAM COPIII SA-SI DEZVOLTE MOTRICITATEA FINA?

Exerseaza, exerseaza, exerseaza! In majoritatea cazurilor in ceea ce priveste dezvoltarea motricitatii fine, exercitiul este cel care o perfectioneaza. Utilizarea acelorasi muschi de fiecare data, poate ajuta copiii sa dezvolte o memorie a acestora, iar repetitia permite ca actiunea sa fie facuta aproape automat, fara prea mult efort.

De exemplu, apasand butonul corect pe consola de jocuri video poate fi dificila la primele încercări. Dar, dupa cateva ori, putem stapani cu siguranta butoanele coordonatoare. Daca devenim maestri in jocurile video este o alta poveste, insa devine o a doua natura sa apasam anumite butoane, sa alergam, sa facem sarituri in joc.

La fel de important este sa observam in prealabil problemele cu abilitatile motorii senzoriale de baza, fundamentale, cum ar fi: postura corpului, echilibrul, balansul, tonusul muscular si abilitatea motrica grosiera.

Factori ce pot influenta abilitatile motorii fine

Genul copilului- diferente au fost observate in sarcini grafomotorii din timpul dezvoltarii de-a lungul anilor. Fetele au un avantaj mai timpuriu in a invata noi abilitati, in timp ce baietii exceleaza in sarcini ce tin de controlul obiectelor, cum ar fi aruncatul. Aceste diferente sunt atribuite atat factorilor biologici, cum ar fi nivelul de integrare vizual-motorie, cat si influentelor din mediu, inclusiv expectantele parintilor legate de activitatile motorii atribuite copilului, considerate potrivite genului de care apartine.

Varsta mamei

Educatia mamei

Statutul socio-economic al familiei

Numarul copiilor din casa

La varsta de 5- 6 ani, copilul ar trebui sa fie increzator si sigur pe el cu urmatoarele sarcini:

- *taie forme simple
- *isi coordoneaza mana pentru a se spala pe dinti sau a se pieptana
- *isi creeaza propriile modele Lego
- *se imbraca si se dezbraca singur (excludem legatul sireturilor)
- *scrie numerele de la 1 la 10 independent
- *scrie litere independent
- *coloreaza in interiorul formelor
- *tine un creion cu varful a trei degete si genereaza miscari din degete
- *taie si lipeste hartie pentru diverse proiecte
- *deseneaza imagini simple
- *copiază un triunghi
- *deschide fermoare, recipiente si cutii pentru pachet
- *foloseste cutitul si furculita pentru mancaruri usoare
- * completeaza un puzzle de 20 de piese

Cum putem observa daca un copil are probleme cu abilitatile ce tin de motricitatea fina?

Urmatoarele aspecte pot fi relevante pentru un copil ce are dificultati:

- *Prea multa sau prea putina presiune cand manevreaza obiecte, cum ar fi creioanele
- *Coloreaza in interiorul si exteriorul conturului unei forme
- *Se misca in mod constant sau se ridica din scaun; nu sta asezat pentru mult timp
- *Este neindemanatic in miscarile mainilor si degetelor, tine creionul incorect
- *Nu-si foloseste ambele maini in mod cooperant, nici pentru a-si incheia nasturii de la haine

*Evita activitatile de decupare dupa contur, unde trebuie sa coordoneze ambele maini pentru a controla foaia

Intr-un studiu din 2017, s-au investigat relatiile dintre abilitatile motorice fine si grosiere (controlul obiectelor si locomotor) si performantele academice (receptivitatea vocabularului, cunostinte legate de numere, atentie), la intrarea in scoala. Limitarile metodologice anterioare au sustinut ca nu exista o legatura, dar acest ultim studiu arata ca exista o legatura cu vocabularul timpuriu, numeratia si abilitatile spatio-vizuale. Un aspect foarte interesant relevat de acest studiu a fost si acela ca diferentele de sex sunt esentiale in dezvoltarea abilitatilor motorii fine si grosiere si ca se impune o abordare diferentiata intre baieti si fete, acolo unde este necesar, pentru a le corela cu performantele academice cand vine vorba de scris si citit.

Bibliografie:

1. Józsa K, Zaw Oo T, Borbélyová D, Zentai G. *Explorand cresterea si predictibilitatea abilitatilor motorii fine in copilarie 4-8 anis*. Education Sciences. 2023;
2. ↑ Suggate SP, Karle VL, Kipfelsberger T, Stoeger H. *Efectul abilitatilor motorii fine asupra scrisului de mana in dezvoltarea cititului*. Journal of Experimental Child Psychology.
3. ↑ Allgöwer K, Hermsdörfer J. Fine motor skills predict performance in the Jebsen Taylor Hand Function Test after stroke. Clinical Neurophysiology. 2017;

DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE A COPIILOR ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR CU CONȚINUT MATEMATIC

prof. înv. primar **Violeta Ion**
Școala Gimnazială "Ion Creangă", Brăila

Dicționarul psihologic coordonat de U.Șchiopu definește motricitatea ca „totalitatea posibilităților de a acționa ale ființei umane”, pe când dicționarul enciclopedic Le Petit Larousse tratează motricitatea ca „ansamblu de funcțiuni biologice, care asigură mișcarea la om și la animale.

Dezvoltarea motricității fine a copilului implică aptitudini și abilități esențiale precum: desenare, scriere, îmbrăcare, dezbrăcare și prinderea lucrurilor. Crearea aptitudinilor motorii fine presupune dezvoltarea mișcărilor degetelor și ale mâinilor în vederea autoservirii sau a realizării unor activități uzuale. Totodată ea implică coordonarea mână-ochi, coordonarea degetelor, mobilitate articulară, forța musculară.

În baza acestor conținuturi se pot modela următoarele categorii de activități ce duc la dezvoltarea motricității fine a copilului de vârstă școlară mică:

O prima categorie de activități se bazează pe acțiunea de umplere/golire a unor recipiente, bobinare, coasere, înșiruire de mărgelile ordonate după diferite modele, axându-se pe criterii de formă, mărime și culoare.

Ordonarea figurilor geometrice în baza unui model/ criteriu propus.

Strategii didactice:

- a) *Metode și procedee:* exercițiu.
- b) *Mijloace de învățământ:* diverse forme de culori diferite, suport cu lipici.
- c) *Forma de organizare:* individual.

Desfășurarea activității: Acest mijloc didactic se poate folosi atât în centrul joc de masă, cât și în activitățile comune. În cadrul acestor activități, copiii vor avea de continuat șirurile propuse cu figurile geometrice potrivite regulii distinse.

Ordonarea figurilor geometrice în baza unui model/ criteriu propus.

Strategii didactice:

- a) *Metode și procedee:* exercițiu.
- b) *Mijloace de învățământ:* forme geometrice de diferite culori, șiret.
- c) *Forma de organizare:* individual.

Desfășurarea activității: Copiii vor primi un șiret și un număr de figuri geometrice. Figurile geometrice vor trebui să fie plasate pe șiret după modul de înșiruire propus.

Clasificarea corpurilor în baza unui criteriu dat.

Strategii didactice:

- a) *Metode și procedee:* exercițiu.
- b) *Mijloace de învățământ:* bile colorate, pahare de unică folosință, cartonașe cu diferite configurații, un coș.
- c) *Forma de organizare:* individual.

Sugestii metodologice: În cadrul acestei situații, mijlocul didactic poate fi folosit în activitatea din centrul joc de masă, unde școlarii primesc un coș cu bile de culori diferite. Sarcina lor este de a clasifica bilele în pahare conform configurațiile de pe cartonaș.

Activitățile de dezvoltare a forței vizează acțiuni de frământare, rupere, modelare prin mișcare (translatorie, circulară, aplatizare, presare în forme); acțiuni de rupere, mototolire, îndoire, rulare, pliere, decupare, lipire etc. În această categorie de activități se încadrează și crearea de puzzle, mozaicuri.

Crearea construcțiilor și desenelor, folosind forme geometrice.

Strategii didactice:

- a) *Metode și procedee:* modelarea.
- b) *Mijloace de învățământ:* un suport cu tije, elastice.
- c) *Forma de organizare:* individual.

Desfășurarea activității: Copiii li se pune la dispoziție suportul alăturat și elastice de diferite culori. Sarcina lor este de a crea o căsuță din figuri geometrice, întinzând elasticele pe tije.

Raportarea numărului la cantitate și invers.

Strategii didactice:

- a) *Metode și procedee:* puzzle.
- b) *Mijloace de învățământ:* piese de puzzle cu mulțimi și numere.
- c) *Forma de organizare:* individual.

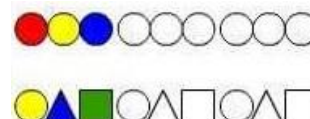
Desfășurarea activității: Fiecare copil va primi câte un puzzle pe care va trebui să îl formeze după care să-l analizeze spunând câte elemente sunt în fiecare mulțime.

Activitățile libere de divertisment grafic presupun realizarea unor creații prin diverse tehnici utilizând diverse materiale și ustensile (degetul, pensula, creta, creioane, ștampile).

Recunoașterea figurilor geometrice (cerc, pătrat, triunghi).

Strategii didactice:

- a) *Metode și procedee:* exercițiu, observarea.
- b) *Mijloace de învățământ:* fișă de lucru, creioane colorate.
- c) *Forma de organizare:* individual.

Desfășurarea activității: Copiii vor primi o fișă pe care este reprezentat două șiruri de forme geometrice. Fiecare copil va observa modelul de alternare a formelor și le va colora pe celelalte în aceeași ordine.

În final, constatăm faptul că în procesul dezvoltării motricității copilului de vârstă școlară mică însușește o serie de reprezentări matematice în concordanță cu zona proximei dezvoltări. Acest proces este însoțit de un sistem de cunoștințe, ce țin de dezvoltarea propriului corp (schema corporală), acționarea în timp și spațiu a copilului (direcție de deplasare: stânga, dreapta, înainte, înapoi, sus, jos), recunoașterea unor forme și dimensiuni, manipularea unor obiecte (grupare, clasificare, seriare, ordonare).

Bibliografie:

1. HORGHIDAN, V. *Problematica psihomotricității*. București: Globus, 2000.
2. Stan L. *Dezvoltarea copilului și educația timpurie*. Iași: Polirom, 2016.
3. ȘCHIOPU, U. *Dicționar de psihologie*. București: Babel, 1997.

MOTRICITATEA FINĂ ȘI STAREA DE BINE

prof. dr. **Aristica Balaban**,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, Brăila

Motricitatea fină

Motricitatea fină se referă la abilitatea de a coordona mușchii mici ai mâinilor și degetelor pentru a realiza mișcări precise. Aceasta este esențială pentru diverse activități școlare, cum ar fi scrisul, desenatul, decupatul și alte sarcini manuale care necesită precizie și coordonare.

Importanța motricității fine la elevi

1. Îmbunătățirea performanțelor academice:

- Scrisul de mână, formarea literelor și cifrelor.
- Activități artistice (colorat, modelaj).
- Utilizarea instrumentelor (foarfece, riglă, pensule).

2. Sprijinirea independenței personale

Abilitățile motorii fine sunt indispensabile pentru desfășurarea activităților zilnice care necesită precizie și coordonare. Acestea contribuie la autonomia elevilor, ajutându-i să îndeplinească sarcinile esențiale fără ajutorul constant al adulților.

Abilitățile motorii fine sunt necesare pentru activități cotidiene, precum:

- Încheiatul nasturilor
- Legarea șireturilor
- Folosirea tacâmurilor pentru a mânca
- Spălatul dinților
- Împăturirea hainelor

Aceste activități ajută pe copii să devină mai încrezători și mai responsabili, oferindu-le sentimentul de control asupra proprietăților vieți și reducând dependența de sprijin extern. Dezvoltarea acestor competențe rezerve un pas esențial spre formarea unei identități autonome.

3. Contribuția la dezvoltarea cognitivă

Abilitățile motorii fine au un impact semnificativ asupra dezvoltării cognitive, deoarece implică procese complexe care conectează mișcarea cu gândirea. Aceste competențe contribuie la crearea funcțiilor cognitive și a capacităților de rezolvare a problemei prin următoarele:

- ✓ Legătura cu funcțiile cognitive

Activități care implică motricitatea fină stimulează gândirea logică, organizarea și planificarea, fiind astfel un instrument esențial în dezvoltarea cognitivă.

Exemple de activitate care dezvoltă aceste funcții

- Construirea puzzle-urilor
- Modelarea cu plastilină
- Trasarea sau desenarea formelor
- ✓ Stimularea memoriei

Procesul de implicare a motricității fine în activități manuale ajută la consolidarea memoriei prin legătura dintre mișcare și învățare. De exemplu:

- Scrisul de mână activă
- Jocurile cu secvențe logice
- Exersarea mișcărilor repetitive

Prin antrenarea motricității fine, copiii dezvoltă simultan abilități cognitive fundamentale, precum gândirea critică, planificarea și memoria. Acest proces nu doar îmbunătățește performanțele școlare, ci contribuie și la formarea unei baze solide pentru învățarea continuă.

4. Îmbunătățirea socializării și încrederii în sine

Copiii care dezvoltă abilități motorii fine dobândesc mai multă încredere în propriile capacități, ceea ce le facilitează interacțiunea cu ceilalți și integrarea activității grupului. Realizarea unor sarcini practice și participarea la activități creative oferă copiilor sentimentul de competiție și autonomie, contribuind astfel la dezvoltarea lor.

- ✓ Impactul asupra socializării
- Participarea activă la jocuri de grup

- Integrarea în activități școlare
- ✓ Creșterea încrederii în sine
- Finalizarea sarcinilor practice
- Depășirea provocărilor

Prin reacția motricității fine, copiii nu doar că devin mai siguri pe sine, ci și mai deschiși la interacțiuni sociale. Aceste competențe facilitează construirea unor relații armonioase cu colegii și creează un fundament solid pentru succesul lor școlar.

5. Prevenirea dificultăților de învățare

Deficiențele în dezvoltarea motricității fine pot duce la dificultăți de învățare, mai ales în activitățile ce necesită coordonare precisă și dexteritate. Prin intervenții adecvate și exerciții specifice, aceste probleme pot fi prevenite, iar elevii pot beneficia de un start bun.

- ✓ Cum influențează motricitatea fină procesul de învățare
- Scrisul de mână
- Concentrarea
- Organizarea spațială
- ✓ Strategii de prevenire
- Exerciții practice regulate
- Adaptarea materialelor
- Suport individualizat

Beneficii pe termen lung

Prevenirea dificultăților motorii fine nu doar că îmbunătățește performanțele școlare, dar reduce și riscul de frustrare și de-motivare. Elevii care dezvoltă aceste abilități se simt mai încrezători, ceea ce le crește motivația de a învăța și de a explora noi oportunități.

Prin urmare, sprijinirea motricității fine încă de la începutul procesului educațional este esențială pentru a asigura o experiență școlară pozitivă și succes pe termen lung.

Legătura dintre motricitatea fină și starea de bine

Dezvoltarea motricității fine nu influențează doar performanțele academice sau autonomia, ci sunt și un impact semnificativ asupra stării de bine emoționale, fizice și sociale.

1. Starea de bine emoțională

Sentimentul de competență

Reducerea stresului

Autonomie personală

2. Starea de bine socială

Participarea în grup

Comunicarea nonverbală

Evita frustrarea socială

3. Starea de bine fizică

Coordonare generală mai bună

Creșterea energiei pozitive

Reducerea oboselii mentale

Motricitatea fină este strâns legată de starea de bine, deoarece contribuie la echilibrul emoțional, la dezvoltarea abilităților sociale și la dezvoltarea unei baze fizice sănătoase. Cultivarea acestor abilități sprijină nu doar performanțele academice, ci și formarea unei personalități armonioase și reziliente, capabile să facă față provocărilor zilnice.

Motricitatea fină și hormonii stării de bine

Hormonii stării de bine, precum **dopamina, serotonina, endorfinele și oxitocina**, joacă un rol esențial nu doar în reglarea dispoziției și stării generale de bine, ci și în optimizarea unor funcții motorii, inclusiv motricitatea fină.

Iată cum fiecare dintre acești hormoni influențează și susține motricitatea fină:

1. Dopamina

- Este un neurotransmițător esențial pentru controlul mișcărilor motorii fine. Dopamina este produsă în special în zonele creierului care controlează mișcările, cum ar fi „substanța neagră” (substantia nigra) și „striatul”, ambele implicate în inițierea și coordonarea mișcărilor precise.

- Deficiența de dopamină este asociată cu tulburări de motricitate fină, cum ar fi cele observate în boala Parkinson, unde abilități de mișcare fină, precum scrisul, butonatul, cusutul, sunt afectate.

- La nivel optim, dopamina îmbunătățește motivația, focusul și precizia, ceea ce duce la o motricitate fină mai eficientă și mai coordonată.

2. Serotonina

- Neurotransmițătorul este cunoscut în principal pentru rolul său în reglarea stării de spirit, dar influențează și funcții motorii, inclusiv motricitatea fină. Aceasta joacă un rol complex în controlul mișcărilor, al tonusului muscular și al relaxării, factori cruciali pentru precizia mișcărilor mici și coordonarea fină.

Iată cum serotonina influențează motricitatea fină:

- **Reglarea tonusului muscular** - Serotonina ajută la menținerea unui tonus muscular optim. Un nivel adecvat de serotonină susține echilibrul între contracția și relaxarea mușchilor mici folosiți în activități precum scrisul, desenul sau manipularea obiectelor mici. Acest echilibru este esențial pentru realizarea unor mișcări precise și coordonate.

Un tonus muscular neadecvat, cauzat de un deficit de serotonină, poate face ca mușchii să fie prea încordați, fie prea slăbiți, afectând astfel precizia mișcărilor.

Pentru a înțelege mai bine legătura dintre serotonină și motricitatea fină, e important să detaliem mecanismele prin care serotonina influențează controlul motor, specificitatea acestor influențe în motricitatea fină și modul în care variațiile serotoninei afectează activitățile ce necesită precizie.

- **Serotonina și controlul mișcării în creierul motor**

Serotonina este produsă în nucleul rafeului din trunchiul cerebral și distribuită în multiple arii ale creierului, inclusiv cortexul motor, care reglează mișcările voluntare. În cortexul motor, serotonina controlează: sincronizarea și coordonarea, forța contracției musculare, integritatea conexiunilor neuronale.

- **Serotonina și motricitatea fină**

Serotonina, un neurotransmițător important din creier, joacă un rol esențial în reglarea dispoziției, a concentrării și a capacităților de a face față provocărilor. Nivelurile optime de serotonină sunt asociate cu o **dispoziție calmă** și o **capacitate crescută de concentrare**.

a. Rezistența la frustrare

- Activități de motricitate fină, precum scrisul, desenatul sau construcțiile delicate, pot deveni provocatoare, mai ales în cazul greșelilor sau dificultăților de coordonare.
- Serotonina contribuie la reducerea iritabilității și la creșterea toleranței la eșec, permițând elevilor să încerce din nou fără a deveni copleșiți de frustrare.
- Prin menținerea unui nivel optim de serotonină, copiii pot aborda sarcinile cu o atitudine pozitivă, ceea ce le-a sporit șansele de succes.

b. Motivația pentru detaliu

- Activități motorii fine implică o atenție deosebită la detalii, fie că este vorba despre trasarea unui desen precis, scrierea ordonată a literelor sau tăierea corectă.
- Serotonina stimulează motivația și perseverența necesară pentru a lucra cu acuratețe și răbdare, sprijinind astfel finalizarea sarcinilor complexe.
- Elevii cu un nivel optim de serotonină pot menține o implicare activă și constantă în activitățile detaliate, evitând tendința de a abandona.

Cum poate fi susținută serotonina pentru motricitatea fină?

1. **Activități fizice**
2. **Alimentația sănătoasă**
3. **Activități creative**
4. **Mediu pozitiv**

Serotonina este un element-care le permite copiilor să dezvolte competențele motorii fine într-un mod echilibrat, reducând frustrarea și sporind motivația pentru activități. Aceasta contribuie la o experiență de învățare mai plăcută și la formarea unei baze emoționale solide pentru succesul viitor.

Lipsa serotoninei și efectele asupra motricității fine

Scăderea serotoninei poate duce la tulburări motorii și afectează capacitatea de a realiza activități fine, prin:

- **Creșterea tremorului și instabilității**
- **Scăderea capacităților de concentrare**
- **Rigiditate musculară**

În concluzie, serotonina influențează motricitatea fină prin reglarea tonusului muscular, reducerea tremorului și menținerea concentrării și motivația pentru detalii. Atât coordonarea motorie, cât și cele mai relaxate, esențiale în activitățile ce implică motricitatea fină, sunt dependente de serotonină, ceea ce face acest neurotransmițător crucial pentru realizarea mișcărilor delicate și precise.

3. Endorfinele

Endorfinele cunoscute ca „hormonii fericirii”, joacă un rol esențial în reglarea durerii și în crearea unei stări de bine, contribuind indirect și la creșterea performanței motrice, inclusiv la motricitatea fină. Deși endorfinele sunt produse în mod natural de corp, în special în timpul exercițiilor fizice, al râsului și al activităților plăcute, ele susțin și anumite funcții motorii, mai ales prin efectele lor de reducere a stresului și a tensiunii musculare.

- ***Efectele analgezice și relaxante ale endorfinelor asupra motricității fine***

Endorfinele acționează ca analgezice naturale, reducând percepția durerii și ajutând la o stare de relaxare musculară:

- *Scăderea sensibilității la durere*
- *Relaxarea musculară și reducerea tensiunii*
- ***Stimularea concentrării și a rezistenței la activitățile repetitive***

Motricitatea fină necesită adesea un grad mare de concentrare și răbdare pentru a efectua mișcări detaliate și precise:

- *Reducerea stresului și a anxietății*
- *Creșterea rezistenței la oboseala mentală*
- ***Reducerea tremurului și a rigidității***

Endorfinele pot contribui la stabilitatea mișcărilor prin reducerea tensiunii musculare și relaxarea corpului:

- *Reducerea rigidității*
- *Diminuarea tremorului*
- ***Legătura dintre activitatea fizică, endorfine și motricitatea fină***

Exercițiile fizice stimulează producția de endorfine, iar acest proces susține nu doar starea de bine, ci și funcționarea motorului:

- *Îmbunătățirea conexiunilor neuronale*
- *Stimularea agilității și a coordonării*
- ***Influența endorfinelor asupra motivației și creativității în activitățile de motricitate fină***

Endorfinele creează o stare pozitivă și satisfacție, ceea ce este esențial în activitate care necesită concentrare și repetiție:

- *Creșterea motivației*
- *Susținerea creativității și a flexibilității în execuție*

Endorfinele au o influență indirectă, dar esențială asupra motricității fine, în principal prin reducerea durerii, relaxarea musculară, calmarea sistemului nervos și stimularea stării de bine. Aceste efecte fac posibilă realizarea unor mișcări fine și precise în condiții de confort fizic și mental, contribuind la o mai bună coordonare și la o mai mare concentrare asupra activității.

4. Oxitocina

Oxitocina, cunoscută și sub numele de „hormonul iubirii” sau „hormonul atașamentului”, joacă un rol important în dezvoltarea relațiilor sociale și a stării generale de bine. Deși influența asupra motricității fine, este mai puțin directă comparativă cu alte substanțe precum dopamina sau serotonina, oxitocina contribuie la motricitatea fină prin efectele sale de calmare, reducere a anxietății și întărire a încrederii în sine, factori cruciali pentru controlul și precizia mișcărilor mici.

- ***Oxitocina și reducerea stresului în activitățile***

Motricitatea fină presupune un nivel înalt de precizie și control, iar stresul sau anxietatea pot afecta negativ aceste activități:

- *Reducerea anxietății și a stresului*
- *Relaxarea musculară*
- ***Oxitocina și încrederea în execuția mișcărilor fine***

Oxitocina are un efect puternic asupra încrederii și a stării de calm, care influențează performanța în activitățile de motricitate fină

- *Creșterea încrederii în sine*
- *Îmbunătățirea performanței prin motivație pozitivă*
- ***Oxitocina și coordonarea socială – efecte asupra motricului***

În activitățile ce implică interacțiune socială, oxitocina are un rol esențial în coordonarea acțiunilor și în sentimentul de colaborare:

- *Îmbunătățirea coordonării sociale*
- *Facilitarea feedbackului pozitiv*
- ***Oxitocina și memoria motrică – influența asupra învățării mișcărilor precise***

În activitățile ce necesită învățarea și perfecționarea unor mișcări precise, oxitocina contribuie la crearea unei memorii motrice eficiente:

- *Consolidarea amintirilor pozitive legate de mișcare*
- *Îmbunătățirea procesului de învățare motorie*
- ***Rolul oxitocinei în activitățile artistice***

Activități artistice, cum ar fi desenul, sculptura și alte lucrări de detaliu, necesită un control motric fin foarte bun. Oxitocina poate influența aceste activități prin:

- *Încurajarea creativității prin stare de bine*
- *Reducerea tensiunii în procesul creativ*

Oxitocina sprijină motricitatea fină în special prin reducerea stresului, întărirea încrederii în sine și crearea coordonării în context social. Acești factori contribuie la o mai bună precizie, concentrare și control în mișcările fine, în special în activitățile de colaborare, învățare motrică și creație artistică. Oxitocina, prin efectele sale de calmare și motivare, creează un cadru psihologic și fizic ideal pentru desfășurarea unor activități care necesită motricitate fină.

Concluzii

Motricitatea fină o abilitate esențială pentru activitățile școlare, autonomia personală și dezvoltarea generală a copilului. Prin integrarea coordonării precise a mușchilor mici ai mâinilor și degetelor, aceasta facilitează performanțele academice, independența și echilibrul emoțional.

Rolul hormonilor în motricitate este esențial, deoarece aceștia influențează direct coordonarea și precizia mișcărilor mici, necesare în activitățile ce implică motricitatea fină, cum ar fi scrisul, desenul și manipularea obiectelor mici. Iată rezumat al rolului un hormon:

1. Dopamina îmbunătățește controlul și coordonarea mișcărilor fine, contribuind la motivație și concentrare. Deficiența de dopamină poate duce la tulburări motorii, afectând abilitățile de mișcare fină, cum ar fi scrisul sau butonatul. Un nivel adecvat de dopamină sprijină mișcările precise și eficiența în realizarea activităților motorii fine.

2. Serotonina reglează tonusul muscular și este esențială pentru echilibrul dintre excitația și relaxarea mușchilor. O cantitate suficientă de serotonină favorizează mișcările fluide și controlate, esențiale în activitățile ce necesită motricitate fină, precum scrierea sau manipularea obiectelor mici. În schimb, un deficit de serotonină poate duce la o coordonare slabă, rigiditate musculară și mișcări greoaie, afectând astfel precizia și eficiența motricității fine. De asemenea, serotonina joacă un rol important în gestionarea stării emoționale, favorizând calmul și concentrarea necesară în realizarea mișcărilor precise.

3. Endorfinile au un efect calmant asupra sistemului nervos, reducând nivelurile de stres și anxietate. lucru facilitează concentrare mai bună și execuția mișcărilor fine, care necesită precizie și calm.

4. Oxitocina are un efect stimulator asupra motivației și relațiilor sociale, susținând atât dezvoltarea motorică fină, cât și crearea performanței în cadrul activităților care presupun un control delicat al mișcărilor.

Astfel, hormonii stării de bine joacă roluri complementare în crearea coordonării și preciziei mișcărilor fine, fiecare influențând diferite aspecte ale motricității și performanței motorii. Un echilibru între aceștia este crucial pentru dezvoltarea și menținerea abilităților motorii fine, esențiale pentru activitățile cotidiene.

- ✚ Copiii cu abilități motorii fine bine dezvoltate demonstrează o mare încredere în sine și sunt mai deschiși la interacțiuni sociale.
- ✚ Motricitatea fină reduce frustrarea, crește toleranța la eșec și încurajează participarea activă în grupuri
- ✚ Exercițiile fizice, activitățile creative și un mediu pozitiv stimulează producția de hormoni benefici și sus
- ✚ Intervențiile timpurii, adaptarea materialelor și suportul individualizat sunt esențiale pentru prevenirea dificultăților de a învăța legatul de motricitate.

Bibliografie

1. Diamond, A. (2016). *The intersection of motor skills and executive functions in child development*. Annual Review of Psychology, 67, 135-168.
2. Miu, A. C., Olteanu, A. I. (2002). *Neuroștiințe. De la mecanisme moleculare și celulare la comportament și evoluție*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
3. Popescu, M., & Rusu, E. (2018). *Psihomotricitatea copilului: Teorie și practică*. Editura Polirom, București.
4. Schmidt, RA, & Lee, TD (2019). *Învățare și performanță motrice: de la principii la aplicare*. Human Kinetics.
5. <https://babymatters.ro/blog/motricitatea-la-copii-de-ce-este-importanta-si-cum-poate-fi-stimulata>

EXERCIȚII SPECIFICE DE STIMULARE A MOTRICITĂȚII FINE LA COPII

prof. înv. primar **Petrescu Mirela**
Școala Gimnazială "Ion Creangă", Brăila

Motricitatea fină reprezintă capacitatea de a coordona mișcările mușchilor mici, cum sunt cei ai degetelor și ai mâinilor, pentru a realiza activități precise. Această abilitate este esențială pentru dezvoltarea scrisului de mână la copii. O bună coordonare a motricității fine facilitează învățarea literelor, formarea cuvintelor și dezvoltarea unui scris lizibil și rapid.

Scrisul de mână la vârste școlare mici este o activitate complexă, care implică o serie de abilități motorii, cognitive și perceptivă. Rolul motricității fine în scrisul de mână este incontestabil, unul esențial, deoarece aceasta influențează:

- capacitatea de a ține corect instrumentele de scris;
- controlul presiunii aplicate pe instrumentul de scris;
- mișcările precise necesare pentru formarea literelor;
- ritmul și fluiditatea scrisului.

Deficiențele în motricitatea fină pot duce la dificultăți în învățarea scrisului, cum ar fi: scrisul ilizibil, oboseala rapidă în timpul scrisului sau lipsa de motivație pentru activitățile de scris.

Studiile arată că dezvoltarea timpurie a motricității fine este un predictor semnificativ al succesului în învățarea scrisului. Activitățile ludice și exercițiile care stimulează coordonarea ochi-mână contribuie la dezvoltarea mușchilor mici și la crearea unor baze solide pentru scris.

Cu preșcolarii, putem realiza următoarele activități pentru dezvoltarea motricității fine:

- *Modelarea plastilinei sau a lutului:*

Copiii pot modela forme simple (bile, șiruri) sau complexe (flori, animale).

Beneficii: întărește forța și dexteritatea degetelor.

- *Sortarea obiectelor mici:*

Folosind pensete sau degetele, copiii sortează mărgelă, boabe de fasole sau nasturi după culoare sau mărime.

Beneficii: dezvoltă coordonarea ochi-mână și precizia.

- *Trasarea și decuparea:*

Trasarea liniilor pe foaie și decuparea acestora cu foarfeca.

Beneficii: stimulează coordonarea și controlul motor.

- *Jocuri cu cuburi sau puzzle-uri cu piese mici:*

Construirea de structuri din piese LEGO sau rezolvarea puzzle-urilor.

Beneficii: stimulează concentrarea și mișcările fine, ajută la dezvoltarea coordonării și a planificării.

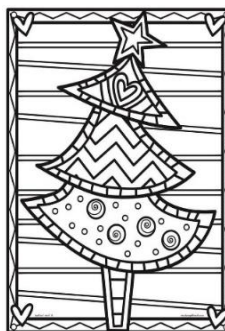

- *Desenul și coloratul:*

Copiii folosesc creioane, carioci sau pensule pentru a colora sau a desena.

Beneficii: dezvoltă priza corectă, mișcările controlate.

Folosirea culorilor cerate are avantajul că dezvoltă o dexteritate superioară pentru că este diferită decât la un creion normal

- *Dactilopictura (pictura cu degetelele)*

Experimentarea modului în care mâinile copiilor pot crea forme și cum pot să-și controleze mișcările degetelor.

Beneficii: Oferă concentrare, echilibru, control și forță, permițând ulterior o tranziție mai ușoară în scris.

Cu școlarii mici putem exersa motricitatea fină prin:

- *Scrierea și copierea literelor:*

Exerciții de trasare a literelor pe contur sau de copiere a acestora.

Beneficii: întărește legătura dintre percepția vizuală și mișcarea mâinilor.

- *Confecționarea de brățări sau colieres sau obiecte decorative:*

Înșirarea mărgelilor pe ațe subțiri.

Beneficii: dezvoltă precizia și persistența.

- *Jocuri cu nisip sau lut:*

Modelarea și desenul în nisip sau lut.

creativitatea și controlul mișcărilor.

- *Origami (plierea hârtiei):*

Crearea de forme diverse prin plierea hârtiei.

Beneficii: întărește coordonarea și atenția la detalii, activitate perfectă pentru exersarea dexterității.

- *Exerciții de șnuruit:*

Introducerea unui șnur prin orificiile unor tablouri perforate.

Beneficii: întărește precizia și mișcările fine ale degetelor.

- *Decuparea cu foarfeci:*

Copiii decupează forme din hârtie, ghidați de contururi desenate mai complicate.

Beneficii: Dezvoltă coordonarea și forța în degete.

- *Lipit colaje*

Lipirea bucăților de hârtie, rupte sau tăiate, din pânză sau alte materiale pentru a crea o imagine.

Beneficii: Încurajează precizia mișcărilor și creativitatea.

- *Mozaic*

Dezlipirea unor bucățele mici de diferite texturi și culori, și lipirea acestora pe un șablon, respectându-se un model anume.

Beneficii: dezvoltă răbdarea, atenția și precizia.

Și la școlarii mai mari poate fi dezvoltată motricitatea fină (dexteritatea) prin:

- *Jocuri de construcție STEM*

Beneficii :Stimulează atenția la detalii, dezvoltarea cognitivă, creativitatea.

Îi ajută pe copiii să înțeleagă conceptele abstracte prin experimentare și joacă.

- *Jocuri de strategie*

Beneficii: Stimulează dezvoltarea atenției, a logicii a îndemânării și a spiritului competitiv al jucătorilor.

- *Modelarea plastilinei, pastei FIMO sau a lutului*

Aceste materiale se pot modela în vederea creării unor obiecte decorative mai complicate.

Beneficii: stimulează imaginația, atenția la detalii, controlul mișcărilor.

- *cântatul la un instrument muzical*; în general, orice instrument muzical ajută dezvoltarea motricității fine.
- *activități casnice* (presupun o gamă foarte vastă de mișcări de motricitate fină):
 - tricotatul, împletitul, cusutul, croșetatul;
 - gătitul, curățatul legumelor, tocatul, frământatul, amestecatul, ornatul;
 - reparații și construcții: joaca cu șurubelnița și alte scule.

În concluzie, motricitatea fină joacă un rol crucial în dezvoltarea scrisului de mână, iar stimularea acesteia trebuie să fie o prioritate în perioada preșcolară și școlară mică. Exercițiile practice prezentate contribuie la întărirea mușchilor mici, la creșterea coordonării și la dezvoltarea unei baze solide pentru învățarea scrisului. Educatorii și părinții au un rol esențial în a sprijini această dezvoltare prin activități variate, adaptate nevoilor și intereselor copiilor.

Webografie:

<https://www.amanicolae.ro>

<https://www.deajoaca.ro>

<https://suntpitic.ro>

Foto: arhiva personală, Pinterest, home.oxfordowl.co

MOTRICITATEA FINĂ ȘI INTELIGENȚA VIZUAL-SPAȚIALĂ

prof. învă. primar **Teșileanu Mihaela**
 profesor **Ionescu Violeta**
 Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila

Inteligența vizuală și spațială a copiilor se referă la capacitatea de a gândi și de a manipula obiecte în trei dimensiuni. Ea implică totodată abilitatea de a vizualiza și manipula mental obiecte, precum și a percepe relațiile spațiale dintre acestea.

Copiii cu inteligență vizuală și spațială puternică sunt adesea buni la sarcini precum construirea de imagini mentale ,rezolvarea puzzle-urilor și navigarea în medii nefamiliare.Alte atribute specific acestora pot fi:

- abilitatea de a citi hărți ;
- abilitatea de a percepe relațiile spațiale și de a vizualiza modul în care obiectele se potrivesc ;
- abilitatea de a potrivi sau de a manipula mental obiecte ;
- abilitatea de a rezolva puzzle-uri sau probleme care implică relații spațiale;
- abilitatea de a vizualiza și crea imagini mentale detaliate.

Inteligența vizual –spațială poate juca un rol în abilitățile de scriere creativă ale copiilor,influențând vizualizarea și organizarea ideilor.Multe studii au arătat că elevii cu abilități vizual –spațiale mai puternice au tendința de a performa mai bine în sarcinile de scris,cum ar fi crearea de descrieri detaliate și vii ,precum și planificarea și organizarea scrisului.

Legătura dintre desen și limbaj

O mare parte din copii , care nu citesc prea mult și cărora nu le plac prea mult exercițiile de scriere creativă ,desenează greoi,schematic,fără detalii și expresivitate,cu dificultăți de orientare în pagină atunci când li se dau teme libere la desen sau pictură.

Există o legătură puternică între capacitatea de a desena și inteligența spațial –vizuală,dar și una între desen și dezvoltarea lingvistică .Copiii care desenează bine au o mai mare ușurință în redactarea raționamentelor unei probleme sau în alcătuirea planului unei compuneri.

Legătura dintre desen și scrierea creativă

Desenul îi ajută pe copii să-și dezvolte abilitățile vizual-spațiale ,care pot,la rândul lor,sprijini capacitatea de a crea imagini mentale și de a genera idei pentru scris.

Acei copii care aveau probleme de exprimare grafică a subiectului unei povești simple într-un desen simplu prezentau și dificultăți în ordonarea ideilor în compuneri simple,cu tema liberă sau dată. Acești copii au nevoie de programe de desen în pași ,pentru perioade de 3-6 luni.Odată cu îmbunătățirea capacității de orientare în pagină și identificarea relației parte-întreg din cadrul obiectelor de desenat, s-a remarcat și o abilitate sporită de a genera planuri de idei mai ușor de urmarit și cu o mai bună coerență în înlănțuirea lor.

Legătura dintre motricitate fină și limbaj

Există dovezi care sugerează că ar putea ,în același timp,exista și o legătură între dezvoltarea limbajului și abilitățile fine ,respective între bogăția lingvistică și capacitatea de a controla mișcările mici ,în special cele ale mâinilor și ale degetelor.Aceste abilități sunt importante pentru sarcini precum scrierea,desenul și utilizarea instrumentelor.Abilitățile motorii fine sunt mișcările fine ale mâinilor,ale incheieturilor și ale degetelor care sunt necesare pentru activități precum scrisul,desenarea și manipulare obiectelor mici.

Dezvoltarea abilităților motorii fine poate fi necesară pentru ca un copil să ajungă să producă sunetele limbajului.Pentru a vorbi,un copil trebuie să fie capabil să-și controleze mușchii gurii,buzelor și limbii,iar acest control poate fi facilitat de dezvoltarea abilităților motorii fine în mâini și degete.

Cercetările au descoperit că majoritatea copiilor cu abilități motorii fine mai puternice tind să-și dezvolte abilități lingvistice mai repede decât cei cu abilități fine mai slabe. Relația dintre dezvoltarea limbajului și abilitățile motorii fine este complexă și există mulți alți factori care pot influența dezvoltarea limbajului unui copil.

Abilitățile motorii fine sunt necesare pentru scrierea literelor și a cuvintelor, precum și manipularea obiectelor mici precum creioanele. Copiii cu abilități motorii fine slabe pot avea probleme cu scrisul și desenatul, ceea ce le poate face dificil să-și exprime gândurile și ideile prin intermediul limbajului.

De aceea, am putea spune că primele lecții de scriere încep încă de la vârstă de 6 luni, odată cu stimularea capacității celui mic de a manipula obiecte, materiale, texturi.

Bibliografie

Moraru, Oana, *Copilul tău scrie*, Editura Univers, 2023

MOTRICITATE FINĂ - PREDICTOR AL SCRISULUI DE MÂNĂ

prof. ed. timpurie **Vâlcu Nina Nicoleta**
prof. ed. timpurie **Busuioc Cristina Daniela**
Grădinița cu P.P. nr. 47, Brăila

Motricitatea fină reprezintă un element esențial în dezvoltarea globală a copilului, având un impact semnificativ asupra capacității de a învăța să scrie și asupra altor abilități școlare esențiale. Prin activități bine planificate și colaborări interdisciplinare, cadrele didactice din învățământul preșcolar și primar pot sprijini dezvoltarea armonioasă a motricității fine, contribuind astfel la succesul școlar al copiilor.

1. Importanța motricității fine în educația timpurie

Motricitatea fină implică coordonarea mușchilor mici ai mâinilor și degetelor, abilități esențiale pentru scrisul de mână, desen și alte activități școlare. În lipsa dezvoltării acestei abilități, copiii pot întâmpina dificultăți în procesul de învățare formală. Exemplele de activități care sprijină dezvoltarea motricității fine includ:

- Jocuri de prindere și manipulare a obiectelor mici (cuburi, mărgele).
- Activități artistice precum decupajul, modelajul, coloratul în contururi.
- Jocuri de construcție și montare.

2. Exemple de bună practică

În grădinița noastră, dezvoltarea motricității fine este integrată prin activități interdisciplinare, cum ar fi:

- Proiecte tematice care îmbină artele plastice cu matematica (crearea de forme geometrice din plastilină).

- Exerciții grafice pregătitoare, folosind trasee punctate.
- Utilizarea tehnologiilor digitale interactive (table inteligente) pentru jocuri de coordonare ochi-mână.

- Atelierul de lut.

Atelierul de lut reprezintă o oportunitate excelentă pentru dezvoltarea musculaturii fine a mâinii, contribuind semnificativ la abilitățile motorii ale copiilor. Această activitate implică mișcări precise, coordonate și repetate, care stimulează atât musculatura, cât și coordonarea ochi-mână. Iată câteva corelații importante:

1. Dezvoltarea musculaturii fine prin modelarea lutului

- Frământarea lutului implică presiune și mișcare dinamică a degetelor, întărind musculatura mâinii.
- Rularea lutului în forme cilindrice sau sferice dezvoltă controlul asupra mișcărilor fine.
- Detalierea modelajelor (de exemplu, sculptarea unor modele mici sau lipirea unor părți) solicită precizie și concentrare, ceea ce contribuie la dezvoltarea dexterității.

2. Abilități motorii necesare pentru scris și desen

- Lucrul cu lutul pregătește mâna pentru sarcini școlare, cum ar fi scrisul sau desenul:
- Exercițiile repetate de modelare și utilizarea uneltelor mici (bețe, cuțitașe) dezvoltă forța și mobilitatea degetului opozabil.
- Lutul stimulează sensibilitatea tactilă, contribuind la o prindere mai sigură a instrumentelor de scris.

3. Creativitate și coordonare ochi-mână

- Modelarea implică o conexiune între ceea ce copilul imaginează și ceea ce creează, dezvoltând capacitatea de a coordona mișcările mâinii pentru a obține rezultate precise.
- Exemple de activități utile pentru musculatura fină
- Modelarea unor forme simple (flori, animale, obiecte).
- Apăsarea în lut cu șabloane sau texturi pentru crearea de modele decorative.
- Rularea și întinderea lutului folosind un sucitor mic sau mâinile.
- Utilizarea de ustensile mici pentru sculptarea detaliilor.
- Beneficii suplimentare
- Pe lângă impactul fizic, atelierul dezvoltă răbdarea, perseverența și încrederea în sine, toate contribuind la formarea unui copil echilibrat.

3. Soluții pentru provocările educației contemporane

Adaptarea metodelor tradiționale la cerințele actuale implică:

- Integrarea tehnologiei: utilizarea aplicațiilor educaționale pentru exersarea motricității fine.
- Colaborarea strânsă între educatori: organizarea de ateliere comune pentru transferul de bune practici.
- Personalizarea activităților: planificarea unor activități adaptate nivelului fiecărui copil.

4. Dezvoltarea parteneriatelor

Implicarea familiei este vitală în dezvoltarea motricității fine. Activitățile recomandate pentru acasă includ:

- Gătitul împreună cu părinții, care presupune activități de modelare sau tăiere.

- Jocurile de construcție și puzzle-uri.
- Participarea în proiecte comunitare care implică activități manuale.

În parteneriat cu comunitatea locală am organizat ateliere de creație cu sprijinul unor artiști locali, oferind copiilor șansa de a explora diverse tehnici manuale.

1. "Emoțiile lutului"- Aplatizarea lutului este o activitate fantastică pentru dezvoltarea motricității fine, deoarece implică mișcări controlate ale mâinilor și degetelor, coordonarea ochi-mână, precizie și răbdare.

2. "Strugurele"- „Modelajul bilelor” poate fi un exercițiu eficient pentru dezvoltarea motricității fine, ajutând la îmbunătățirea coordonării, dexterității și controlului mișcărilor degetelor și mâinilor.

3. "Spiridușii lui Moș Crăciun"- Confectionarea de obiecte este o activitate excelentă pentru dezvoltarea motricității fine, deoarece presupune manipularea materialelor cu precizie, utilizarea de unelte mici, aplicarea prin presiune controlată și realizarea de detalii fine. Toate aceste acțiuni ajută la întărirea mușchilor mici ai mâinilor și degetelor, îmbunătățind coordonarea ochi-mână și dexteritatea necesare în activitățile care implică scrisul de mână.

Concluzii

Motricitatea fină este un predictor important al succesului școlar și al alfabetizării. Dezvoltarea sa necesită o abordare interdisciplinară, colaborare între cadrele didactice și un parteneriat strâns cu familiile și comunitatea. Prin activități inovatoare și bine planificate, putem contribui la o educație de calitate, adaptată nevoilor copilului modern.

Bibliografie

1. Baban, A. (2010). *Psihologia dezvoltării*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
2. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Golu, M. (2009). *Fundamentele psihologiei educației*. București: Editura Fundației România de Mâine.
4. Stan, C. (2014). *Educația timpurie – Premise pentru succesul școlar*. Iași: Polirom.
5. Vrasmas, E. (2004). *Parteneriatul școală-familie-comunitate*. București: Aramis.

MOTRICITATEA FINĂ LA ȘCOLARI, O ADEVĂRATĂ PROVOCARE PENTRU SCRIS

prof. învă. primar **Putere Veronica**
Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila

Observăm din ce în ce mai mulți tineri cu un scris dezordonat, cu dificultăți în scrierea de mână lizibilă. Scrierea este o mișcare complexă, care implică mai multe abilități, așa-numitele premise ale scrisului, printre care și motricitatea fină. Motricitatea fină reprezintă un set de mișcări precise și minuțioase care pot fi efectuate numai dobândind capacitatea de a controla corpul cu privire la mișcările specifice efectuate cu mâinile și degetele.

Motricitatea fină reprezintă abilitatea de a efectua mișcări precise cu mâinile și degetele. Aceasta implică coordonarea între mușchii mici ai mâinilor și ochi pentru a realiza sarcini complexe precum scrisul, desenatul sau manipularea obiectelor mici. Dezvoltarea motricității fine începe în copilărie și continuă pe parcursul vieții, fiind esențială pentru autonomia în activitățile zilnice, succesul școlar și profesional. Stimularea acestor abilități de la o vârstă fragedă, prin jocuri și activități specifice, ajută copiii să-și îmbunătățească dexteritatea, coordonarea și pregătirea pentru sarcini mai complexe în viitor.

Pentru că este atât de necesară această dezvoltare a motricității fine, putem observa că încă de mici, copiii vor începe să lucreze la acest capitol. În creșe, ei desfășoară, împreună cu doamnele educatoare sarcini pe care le desfășoară și preșcolarii: lipesc, pictează, ștampilează, amprentează. Este un exercițiu premergător sarcinilor care vor urma pe parcursul grădiniței. Motricitatea fină include o gamă largă de abilități, precum: ținerea corectă a unui creion și scrierea, folosirea foarfecelor pentru a tăia hârtie, încheierea nasturilor și legarea șireturilor, manipularea pieselor mici de puzzle sau Lego, folosirea tacâmurilor, și deschiderea recipientelor. Aceste abilități se dezvoltă treptat, pe măsură ce copilul crește și exersează. Vedem o diferență atunci când copiii care vin din mediul grădiniței știu

deja să mânuiască un creion, să folosească o foarfecă, să țină corect o lingură, față de copiii care nu au frecventat nici creșa și nici grădinița.

Motricitatea fină este strâns legată de dezvoltarea cognitivă și a limbajului. Activitățile care implică manipularea obiectelor stimulează creierul să creeze conexiuni neuronale noi, îmbunătățind procesarea informațiilor și rezolvarea problemelor. De exemplu, când un copil învață să folosească creioane și să deseneze, el nu doar își dezvoltă abilitățile motorii, ci și înțelegerea conceptelor spațiale și a reprezentărilor simbolice, care sunt fundamentale pentru dezvoltarea limbajului scris și vorbit. Este esențial atunci când vine perioada scrisului(la clasa pregătitoare, cu litere de tipar), ca elevul să fie capabil să țină corect și să mânuiască creionul.

La 3-4 ani, copilul ar trebui să poată prinde o minge cu ambele mâini și să o arunce, să se îmbrace și să se dezbrace singur, să se spele pe dinți fără ajutor, să deseneze forme simple atunci când îi ceri, să poată turna lichid într-un recipient fără să verse, să poată face puzzle-uri cu piese mari și puține. Reușește să se urce singur pe un scaun, să deschidă uși, să coloreze suprafețe mari pe o foaie sau să întoarcă paginile unei cărți, una câte una. Este foarte important să îi ajutăm pe cei mici să își dezvolte și să își îmbunătățească motricitatea fină.

Exemple de activități prin care le putem dezvolta motricitatea fină: să apese pe butoane, să închidă și să deschidă nasturi, să manevreze tacâmuri din lemn sau plastic, să lege și să își dezlege șireturile, să închidă și să deschidă fermoarul sau dopul unei sticle, să construiască cuburi sau să facă diverse puzzle-uri potrivite pentru vârsta lui, să modeleze plastilină și să culeagă flori sau fructe, să coloreze cu ajutorul creioanelor colorate, să picteze cu degetele sau să deseneze cu creta, să sorteze anumite obiecte mici pe culori cu ajutorul unei pensete. Când vine vorba de școlari, activitățile trebuie să se potrivească vârstei și să fie mai complexe: să deseneze fără să iasă din contur, să picteze pe diverse obiecte(pe polistiren, pe lemn, pe sticlă), să sorteze obiecte în funcție de culoare/mărime/formă, să coasă pe carton sau material textil, jocuri cu diverse bile, să construiască lego, să modeleze plastilină. Motricitatea fină trebuie stimulată de la cea mai fragedă vârstă, prin intermediul jocurilor și activităților menite să-i îmbunătățească abilitățile motorii.

Motricitatea are o misiune fundamentală în dezvoltarea globală a copiilor, astfel că, evoluția umană pe cele trei planuri (afectiv, intelectul - cognitiv – de limbaj și fizic) se află într-o relație de interdependență. Fiecare copil este unic în dezvoltarea sa motorie, astfel, după practica de specialitate în acest domeniu, se poate observa că, cu cât copilul va fi stimulat să lucreze musculatura caracteristică articulației pumnului, cu atât acesta va deveni mai îndemânatic și va avea un control mai mare asupra mișcărilor fine cu gradul de dificultate adaptat vârstei. La școală, elevul va învăța, treptat, să scrie litere de tipar, apoi litere de mână și va învăța să scrie din ce în ce mai mult și mai repede. De aceea este important să subliniem aceste activități premergătoare, pentru că ele vor pune bazele abilității de a scrie mai ușor sau mai greu. Tot exersând musculatura, copilul va avea acces mai ușor la cunoașterea altor ”terenuri”, va avea acces mai ușor la scrierea de litere, apoi de propoziții și de texte.

Copiii ajung în clasa pregătitoare cu dificultăți în a face mișcări fine simple, cum ar fi ținerea unei foarfece și tăierea pe o linie pre-trasată, colorarea în spații și ținerea în mână a unui creion sau a unui stilou. Prin urmare, tot mai mulți copii, atunci când trebuie să învețe să scrie, prezintă dificultăți, care uneori sunt înțelese și corectate, dar foarte des, din păcate, nu sunt înțelese. Este foarte important ca noi, profesorii din școala primară, să inventăm exerciții atractive pentru copii pe parcursul clasei pregătitoare, pentru a le dezvolta sau îmbunătăți abilitățile motorii fine ale copiilor, pentru a permite tuturor să învețe să scrie într-un mod adecvat, simplu, fluid, clar și funcțional. Se recomandă ca, la

începutul fiecărei zile, să se efectueze gimnastică pentru relaxarea mușchilor mici ai mâinii, pentru ca cei mici să poată lucra mai ușor activitățile propuse pe parcursul orelor.

De la vârsta de 5 și până la 10 ani, motricitatea copiilor experimentează o perioadă semnificativă de dezvoltare și rafinare. Această etapă este marcată de consolidarea și perfecționarea abilităților motorii, pe măsură ce copiii devin mai implicați în activități fizice, sporturi și jocuri structurate. Un aspect important al motricității în această perioadă este dezvoltarea abilităților motorii fine. Copiii își îmbunătățesc controlul asupra creionului și încep să scrie cu mai multă precizie. Activitățile care implică manipularea obiectelor mici, precum puzzle-urile sau construcțiile, contribuie la dezvoltarea acestor abilități. Cercetătorii au demonstrat faptul că un copil cu o motricitate fină bine dezvoltată are și o gândire și o imaginație bine dezvoltate, vorbește bine și are o memorie mai bună. Totodată, dezvoltarea motricității fine a copiilor ajută mai târziu la scriere, desenare, prinderea obiectelor, la îmbrăcare și dezbrăcare.

Concluziile psihologilor sunt de fapt simple adevăruri: cu cât copilul își folosește mai mult mușchii mici ai mâinii, cu atât va deveni mai îndemânatic. Copiii cu o motricitate fină bine dezvoltată au o gândire și o imaginație sporită, un limbaj dezvoltat conform vârstei și o memorie bună.

Bibliografie:

<https://blog.educlass.ro/importanta-dezvoltarii-motricitatii-fine-la-copiii-prescolari/>
<https://med.ro/neuro/motricitate-fina/>
<https://www.iuvokids.ro/post/motricitatea-fina-o-parte-fundamentala-pentru-dezvoltarea-armonioasa-a-copiilor>
<https://edict.ro/motricitatea-fina-una-din-premisele-principale-ale-scrisului-de-mana/>

MOTRICITATEA FINĂ – PREDICTOR AL SCRISULUI DE MÂNĂ

prof. înv. primar *Alina Țuțuianu*
Școala Gimnazială "Mihu Dragomir" Brăila

Motricitatea fină reprezintă aptitudinea de coordonare și precizie a mișcărilor și are o misiune fundamentală în dezvoltarea globală a copiilor. Astfel că, evoluția umană pe cele trei planuri (afectiv, intelectul - cognitiv – de limbaj și fizic) se află într-o relație de interdependență.

Copiii cu o motricitate fină bine dezvoltată au o gândire și o imaginație sporită, un limbaj dezvoltat conform vârstei și o memorie bună.

Din punct de vedere cerebral, dezvoltarea motricității fine are un impact deosebit de important asupra dezvoltării creierului, activitatea mâinilor ocupând un fragment întins pe scoarța cerebrală.

Copilul dezvoltă abilități motorii fine din fragedă copilărie, treptat, cu mult exercițiu, răbdare, prin activitățile zilnice în vederea autoservirii sau a realizării unor activități uzuale. Abilitățile motorii fine, combinate cu coordonarea mână-ochi, le permit copiilor să scrie într-un mod funcțional, clar și lizibil.

Abilitatea de a efectua mișcări fine cu ajutorul mâinilor poate fi amplificată prin jocuri pentru dezvoltarea motricității. Există tot felul de jucării educative și jocuri pentru îndemânare, dar și o

mulțime de exerciții de motricitate pentru copii și activități menite să le îmbunătățească motricitatea fină. Iată cum îi putem ajuta pe cei mici să aibă o coordonare foarte bună a mișcărilor de mare precizie:

- ✓ **Jocul cu plastilina** - Jocurile de logică sunt bune pentru copii, dar nimic nu se compară cu plastilina. Am putea spune că copiii sunt fascinați de ea la orice vârstă. Și nu este un lucru rău dat fiind faptul că o bucată simplă de plastilină moale îi ajută pe cei mici să-și exerseze mișcările fine, puterea cu care strâng și apasă sau articulațiile. Mai departe, materialul poate fi transformat în diferite figurine care la rândul lor să fie vopsite, desenate, decorate cu mărgelile etc.
- ✓ **Legarea șireturilor** - Pe lângă faptul că vor învăța încă de la cele mai fragede vârste să-și lege șireturile în singuri și în mod corect, această activitate contribuie semnificativ la dezvoltarea motricității fine la copii.
- ✓ **Decupajele** - Bineînțeles, cei mici nu pot folosi obiecte ascuțite, așa că trebuie menționat de la bun început faptul că decupajele se vor face cu foarfece boante. Fie că vorbim de figuri geometrice sau diverse șabloane, fie că sunt linii drepte ori curbate, decuparea acestora le va îmbunătăți motricitatea fină.
- ✓ **Înșirarea de mărgelile** - Un alt lucru simplu pentru dezvoltarea motricității fine la copii este înșirarea de mărgelile sau chiar și nasturi mari pe o sfoară. O asemenea activitate îi va face să identifice și culorile, să sorteze ori să facă înșiruiuri după anumite criterii.
- ✓ **Transferul de lichide** - Pipetă, polonic, lingură, pahare sau orice alte recipiente pot fi folosite pentru exersarea mișcărilor fine, chiar de la vârste fragede. În acest fel, coordonărilor lor vor fi cât mai precise.
- ✓ **Jocul cu piese din lemn** - Foarte potrivite pentru dezvoltarea motricității fine la copii, jucăriile din lemn pot fi utilizate de cei mici încă din primele luni de viață. În plus, acestea îi pot ține pe cei mici ocupați destul de mult timp.
- ✓ **Pictura cu degetele** - Pictatul cu pensula, desenarea conturilor, a liniilor groase și apoi a celor subțiri pot fi considerate exerciții de motricitate fină a mâinilor. Însă și pictura cu dosul palmei, cu degetele sau cu palma aduce aceleași beneficii, chiar dacă există riscul ca cei mici să murdărească totul în jur.
- ✓ **Jocuri de construit** - Cu ajutorul seturilor de construit, micuții pot crea anumite forme, construi și sorta diverse piese ca să-și exerseze motricitatea fină. Simpla aranjare a jocurilor contribuie la dezvoltarea unei varietăți de aptitudini esențiale, de la recunoașterea formelor, culorilor și numărare până la abilități motorii sau chiar urmarea direcțiilor.
- ✓ **Jocuri Origami** - Acestea sunt unele dintre cele mai interesante jocuri de motricitate fină pentru copii. Origami necesită totuși multă răbdare, atenție și precizie, așa că cei mici s-ar putea să aibă nevoie de ajutor.
- ✓ **Activități zilnice uzuale** - Deschisul fermoarelor, nasturilor și capselor, manevrarea tacâmurilor și a altor obiecte, mâncatul, lipitul abțibildurilor sau mototolirea hârtiilor, toate acestea contribuie la dezvoltarea motricității fine la copii. Treburile casnice la care pot ajuta și cei mici, precum ștersul prafului sau întinsul rufelor ori activitățile din bucătărie sunt și ele importante pentru creșterea armonioasă a copiilor, de aceea trebuie să fie implicați în tot felul de acțiuni. Pe lângă beneficiile asupra dezvoltării lor, le va ocupa și timpul într-un mod distractiv.

Scrierea de mână este o abilitate foarte complexă care implică diferite părți ale corpului (coordonare motorie). Copilul trebuie să învețe mai întâi percepția propriului corp pentru a putea apoi să implementeze mișcările corecte pentru scris. El trebuie să fie conștient de umăr, braț, antebraț, încheietură, mână și în cele din urmă de degete.

După cum am observat la ultimele generații de elevi, aceștia ajung la începutul școlii primare cu un minim al premiselor de bază pentru scris. Unui număr tot mai mare de copii le este greu să manipuleze obiecte și să interacționeze cu acestea din cauza abilităților manuale slabe, datorită

utilizării excesive a instrumentelor tehnologice care slăbesc mușchii mâinii. Utilizarea din ce în ce mai precoce a instrumentelor digitale îndepărtează dexteritatea mâinilor și, în special, a degetelor. Din acest motiv, copiii, când trebuie să scrie, „se luptă” să țină un creion sau un pix în mână.

Accesul la instrumente digitale la o vârstă fragedă îl face pe copil să trăiască într-o dimensiune bidimensională, mai degrabă decât tridimensională, care este dimensiunea realității. Copilul învață doar făcând, atingând, manipulând și apoi trăind!

Copiii ajung în clasa pregătitoare cu dificultăți în a face mișcări fine simple, cum ar fi ținerea unei foarfece și tăierea pe o linie pre-trasată, colorarea în spații și ținerea în mână a unui creion sau a unui stilou. Prin urmare, tot mai mulți copii, atunci când trebuie să învețe să scrie, prezintă dificultăți, care uneori sunt înțelese și corectate, dar foarte des, din păcate, nu sunt înțelese.

Este foarte important ca noi, profesorii din școala primară, să inventăm exerciții atractive pentru copii pe parcursul clasei pregătitoare, pentru a le dezvolta sau îmbunătăți abilitățile motorii fine, pentru a permite tuturor să învețe să scrie într-un mod adecvat, simplu, fluid, clar și funcțional.

Este bine să ne amintim că scrierea de mână facilitează memoria, mărește concentrarea și, prin urmare, învățarea, și ajută la succesul școlar. Scrisul este una dintre cele mai înalte forme de educație.

Pe scurt, avantajele scrierii de mână sunt: antrenarea memoriei, dezvoltarea creativității, poate fi o formă de terapie pentru că permite reflecția și analiza într-o formă mai intimă; oamenii de știință consideră că, prin schimbul de idei, mărturisiri și împărtășirea secretelor, ajungem la un nivel ridicat de conștiință de sine, ceea ce ne ajută să ne exprimăm interiorul, să vedem cele mai bune și cele mai rele versiuni ale noastre și chiar să ne acceptăm adevărata identitate.

Scrisul de mână îmbunătățește învățarea pentru că înțelegerea e mai profundă, pe o durată mai lungă; în plus, tendința celor care iau notite pe laptop de a transcrie textual cursurile în loc să proceseze informațiile și să le reformuleze în propriile cuvinte este în detrimentul învățării.

Scrisul de mână poate calma, există ceea ce se cheamă grafoterapie, când pacienții cu probleme emoționale sunt rugați să facă exerciții de caligrafie. Există de altfel studii care arată că scrisul de mână ameliorează depresia și anxietatea.

Atunci când ne simțim triști sau stresați, materializarea gândurilor prin scrierea în jurnal poate fi o terapie fantastică care va ajuta la depășirea temerilor și calmare.

MOTRICITATEA FINĂ ȘI SCRIEREA DE MÂNĂ

prof. înv. primar **Tulumis Violeta**
Școala Gimnazială „Mihu Dragomir”, Brăila

Motricitatea fină se referă la capacitatea de a controla mușchii mici ai mâinilor și degetelor pentru a efectua mișcări precise. Aceasta implică o coordonare complexă între sistemul nervos și grupurile musculare mici, permițând realizarea unor sarcini care necesită precizie și dexteritate, fiind esențială pentru realizarea multor activități cotidiene, de la scris și desenat până la îmbrăcat și folosirea tacâmurilor. Dezvoltarea motricității fine are un impact semnificativ asupra autonomiei copilului, a performanțelor școlare și, ulterior, a abilităților profesionale.

Abilitățile motorii fine bine dezvoltate sunt esențiale pentru succesul școlar. Scrisul, desenatul și manipularea instrumentelor de scris sunt activități cruciale în mediul școlar. Copiii cu o motricitate fină bună pot să se concentreze mai ușor asupra conținutului a ceea ce scriu sau desenează, fără a fi distrași de dificultățile mecanice ale acestor acțiuni. Acest lucru duce la o mai bună exprimare a ideilor

și la o participare mai activă în activitățile școlare. În plus, multe activități științifice și matematice necesită o bună coordonare a mâinilor.

Dacă de la cele mai fragede vârste copiilor li se dezvoltă în mod natural mușchii grosieri, mușchii mici ai mâinii nu se dezvoltă de la sine. Este necesar de un antrenament special. Acest proces include:

- exerciții de antrenament grafic;
- scrierea elementelor literelor de mână;
- îmbinarea, unirea elementelor literelor în combinații de grafisme;
- scrierea literelor de mână, a cuvintelor.

În cazul în care mușchii mici ai palmelor și degetelor nu sunt bine dezvoltați până la vârsta de 6-7 ani, copilul întâmpină mari dificultăți la scrierea pregrafismelor (puncte, linii drepte și oblice, bastonate, bucle, zale etc.) și a literelor de mână. La băieți motricitatea grosieră este mai bine dezvoltată ca la fete, dar motricitatea fină întârzie cu un an și jumătate la debutul școlar. Iată de ce băieții întâmpină mari dificultăți la scriere și e necesar ca părinții și dascălii să acorde mai multă atenție formării abilităților motorii fine, începând cu vârsta fragedă.

Unii învățători recomandă copiilor să se antreneze pentru scrierea corectă (4- 5 rânduri și mai mult), cu scopul de a executa cu multă precizie elementele de scris sau propun să repete niște siluete de figuri asemănătoare cifrelor, literelor (răuște etc.). Cu toată străduința copiilor, aceste metode nu aduc rezultatele așteptate. Se recomandă activități în procesul cărora copiii să manifeste un interes deosebit.

În etapa pregătitoare pentru scris, activitățile practice pe care le efectuează copiii vizează destinderea musculară, suplețea brațelor, a pumnului, a articulațiilor mâinii și a degetelor, dar și concentrarea atenției, gândirii pentru a realiza un scris corect și citet. Educatorii/învățătorii trebuie să organizeze în mod captivant formarea abilităților motorii fine, prin intermediul diferitor strategii didactice care au menirea de a-i pregăti pe copii pentru scriere.

De exemplu, activitățile de explorare senzorială sunt esențiale pentru dezvoltarea motricității fine. Acestea implică manipularea diferitelor texturi, materiale și consistențe, stimulând atât simțul tactil, cât și abilitățile motorii fine.

Jocul cu nisip kinetic, plastilină, aluat de joacă sau cutii senzoriale umplute cu orez, fasole sau paste încurajează copiii să strângă, să modeleze și să manipuleze materiale, îmbunătățind coordonarea mână-ochi și controlul degetelor. Aceste activități dezvoltă abilitățile motorii, stimulând creativitatea și explorarea.

Puzzle-urile și jocurile de sortare sunt instrumente excelente pentru dezvoltarea motricității fine. Acestea necesită precizie în manipularea pieselor, îmbunătățind coordonarea mână-ochi și abilitățile de prindere. Începând cu puzzle-uri simple cu piese mari pentru copiii mici și progresând către puzzle-uri mai complexe pentru copiii mai mari, aceste activități dezvoltă nu doar abilitățile motorii, ci și gândirea logică și rezolvarea de probleme. Sortarea obiectelor după culoare, formă sau mărime implică, de asemenea, manipulare fină și ajută la dezvoltarea abilităților cognitive.

Activitățile artistice și meșteșugărești sunt esențiale pentru dezvoltarea motricității fine. Desenatul, coloratul, pictura și decupatul stimulează controlul mâinilor și coordonarea ochi-mână. Utilizarea diferitelor instrumente, cum ar fi creioane, pensule, foarfece sau lipici, ajută la rafinarea mișcărilor fine ale degetelor.

Activități precum înșirarea mărgelilor, origami sau cusutul simplu pentru copiii mai mari oferă provocări suplimentare pentru dezvoltarea dexterității. Aceste activități nu numai că îmbunătățesc abilitățile motorii, dar încurajează și expresia creativă și dezvoltarea artistică.

Implicarea copiilor în activitățile zilnice oferă oportunități naturale și frecvente pentru dezvoltarea motricității fine. Sarcini simple precum ajutorul la pregătirea mesei, turnarea apei într-un pahar, folosirea tacâmurilor, încheierea nasturilor sau fermoarelor, și legarea șireturilor sunt toate exerciții excelente pentru motricitatea fină. Toate activitățile de acest tip îmbunătățesc abilitățile practice și cresc sentimentul de independență al copilului în cadrul familiei. Încurajarea participării la

astfel de sarcini zilnice oferă context și motivație pentru perfecționarea abilităților motorii fine într-un mod natural și semnificativ.

Dezvoltarea motrică la preșcolari/ școlarii mici nu este doar o chestiune de performanță fizică, ci are și implicații asupra altor domenii ale dezvoltării lor.

Abilitățile motrice fine dezvoltate corespunzător sunt esențiale pentru însușirea scrisului, ceea ce, la rândul său, contribuie la dezvoltarea limbajului și a abilităților cognitive. Astfel, investiția în stimularea motricității la vârsta preșcolară/ școlară mică poate influența pozitiv multiple aspecte ale creșterii și învățării.

MOTRICITATEA FINĂ – FUNDAMENT ESENȚIAL AL SCRISULUI DE MÂNĂ

prof. înv. primar **Stanciu Nicoleta**
prof. înv. primar **Dumitriade Carmen**
Școala Gimnazială "Ion Creangă" Brăila

Tot mai mulți copii și adolescenți se confruntă în prezent cu dificultăți legate de calitatea scrisului de mână, acesta devenind adesea dezordonat și dificil de descifrat. Scrierea este o activitate complexă, care presupune dezvoltarea mai multor abilități fundamentale, printre care se remarcă motricitatea fină. Aceasta implică mișcări precise și controlate, realizează prin coordonarea mâinilor și a degetelor și necesită un bun control al corpului pentru acțiuni sp.

Copiii încep să-și dezvolte abilități motorii fine din fragedă copilărie, treptat, cu mult exercițiu, răbdare, prin activitățile zilnice în vederea autoservirii sau a realizării unor activități uzuale. Abilitățile motorii fine, combinate cu coordonarea mână-ochi, le permit să copiilor să scrie într-un mod funcțional, clar și lizibil.

Scrisul de mână este o activitate foarte complexă, ce implică mai multe părți ale corpului și o coordonare motorie avansată. Înainte de a învăța să scrie, copilul trebuie să-și dezvolte o bună percepție corporală, să învețe să controleze umărul, brațul, antebrațul, încheierea, mâna și degetele.

Observațiile din practica didactică arată că toți mai mulți copii intra în ciclul primar cu un nivel insuficient de pregătire pentru scris. Mulți dintre ei întâmpină dificultăți în manipularea obiectelor mici, în principal din cauza slăbirii musculaturii mâinilor, cauzată de utilizare frecventă a dispozitivelor digitale. Contactul prelungit cu ecranele contribuie la diminuarea dexterității și a controlului degetelor, ceea ce duce la dificultăți în prinderea corectă a unui instrument de scriere.

În clasa pregătitoare, mulți copii întâmpină dificultăți în sarcini simple, cum ar fi folosirea unei foarfece pentru a tăia pe o linie, coloratul în contururi sau ținerea corectă a unui creion. Aceste provocări pot duce la probleme mari în procesul de învățare a scrisului, iar în unele cazuri, acestea rămân neidentificate sau neabordate.

Rolul profesorilor în dezvoltarea motricității fine

Pentru a sprijini dezvoltarea abilităților motorii fine, este important ca toate cadrele didactice din ciclul primar să creeze activități atractive și stimulative. De exemplu, utilizarea unui caiet cu pătrățele, destinat „jocurilor grafice”, este o practică eficientă. Copiii pot realiza pe acest tip de suport diverse desene formate din puncte, linii și modele grafice simple. Acest exercițiu ajută la dezvoltarea atenției, imaginației, orientării spațiale și a gândirii creative.

Prin joc, elevii pot învăța să deseneze după modele, să completeze detalii lipsă, să coloreze în contururi și să creeze imagini simetrice. Activități practice de acest tip îmbunătățesc nu doar motricitatea fină, ci și alte competențe esențiale pentru învățare.

Importanța sprijinului oferit de familie

Familia joacă un rol crucial în susținerea dezvoltării motricității fine. Părinții pot stimula aceste abilități printr-o serie de activități simple și distractive:

- Utilizarea creioanelor colorate, markerelor sau vopselei pentru degete.
- Construirea puzzle-urilor sau a altor jocuri de asamblare.
- Decuparea formelor cu foarfeca.
- Exerciții de dexteritate, precum închiderea fermoarelor, legarea șireturilor sau manipularea cheilor.

Aceste activități nu doar că sprijină motricitatea fină, ci contribuie și la dezvoltarea autonomiei copilului.

Exerciții pentru îmbunătățirea motricității:

- Să deseneze urmând anumite linii predefinite;
- Să coloreze fișele preferate (animale, eroi, fructe etc.);
- Să se joace cu plastilină, lut sau aluat;
- Să strângă între degete și să plieze bucățele de hârtie până rezultă bile mici de hârtie;
- Distracție creativă care implică tăierea și lipirea, de ex. crearea de țarcuri pentru animăluțele de jucărie;
- Să se joace cu cleștii de rufe și să prindă hainele pe uscător, folosind doar degetul mare și degetul arătător;
- Să joace bowling pentru copii;
- Să construiască turnuri din cuburi;
- Să ridice de jos o minge, mai întâi cu mâna dreaptă, apoi cu mâna stângă;
- Să traseze în aer cu degetul anumite obiecte sau forme geometrice, de exemplu un cerc sau un pătrat;
- „Să cânte la pian” pe masă cu degetelele în diferite ritmuri, mai alert și mai lent.

Diverse jocuri cu degetele și mâinile:

- Să-și țină degetele în formă de evantai;
- Să-și atingă coastele cu degetele, ca și cum ar cânta la acordeon;
- Să-și miște mâinile într-o mișcare de imitare a valurilor mării;
- Să ciocăne la ușă.

Cântecelele ritmate și gesticularea îi ajută pe copii să-și dezvolte motricitatea fină. De exemplu cântecul „Bate vântul frunzele”, foarte popular printre copii, se cântă în timp ce se mimează toate acțiunile din cântec.

Ținerea corectă a creionului în mână

PASUL 1

PASUL 2

PASUL 3

PASUL 4

Acestei probleme părinții și cadrele didactice ar trebui să-i acorde atenție încă din primele momente, atunci când copilul începe să se joace prima dată cu creioanele. Copilul ar trebui să țină creionul cu trei degete: între degetul mare și degetul arătător ușor îndoit, la care se adaugă degetul mijlociu. Toată mâna ar trebui să atingă ușor foaia de hârtie. De asemenea, asigură-te că cel mic ține bine foaia cu cealaltă mână. Copilul poate învăța mai ușor să țină creionul în mână dacă îi pui la dispoziție creioane cu secțiuni transversale. Acestea îl ajută să țină creionul în mână în mod ferm, forțându-l să-l apuce corect. Ca urmare, în viitor, copilul va face acest lucru în mod automat.

În concluzie, dezvoltarea motricității fine este esențială pentru învățarea scrisului de mână, o abilitate fundamentală pentru succesul școlar. Combinarea jocurilor digitale cu activități practice este cheia unui echilibru sănătos. Chiar și activități simple, precum pregătirea fursecurilor alături de părinți, pot reprezenta oportunități excelente pentru exersarea coordonării și creativității. Printr-o abordare integrată, copiii pot învăța să scrie într-un mod funcțional, clar și eficient, totodată parte de o experiență plăcută și motivantă.

(imagine creată cu AI)

MOTRICITATEA FINĂ ȘI SCRISUL DE MÂNĂ

prof. înv. primar **Cucu Violeta**
Școala Gimnazială Nr. 1 Tutova, jud. Vaslui

Motricitatea fină reprezintă capacitatea de a controla mușchii mici ai mâinilor și degetelor, implicând coordonarea între mușchii mici și sistemul vizual, permițând realizarea unor sarcini care necesită precizie și dexteritate.

Aceasta este esențială pentru realizarea multor activități cotidiene, de la scris și desenat până la îmbrăcat și folosirea diferitelor instrumente. Dezvoltarea motricității fine are un impact semnificativ asupra autonomiei copilului, a performanțelor școlare și a abilităților profesionale.

Motricitatea fină include o gamă largă de **abilități motorii**, cum ar fi: ținerea corectă a unui creion și scrierea, folosirea foarfecelor pentru tăierea hârtiei, încheierea nasturilor și legarea șireturilor, manipularea pieselor mici de puzzle, folosirea tacâmurilor și deschiderea recipientelor. Aceste abilități se dezvoltă treptat, pe măsură ce copilul crește și exersează.

Abilitățile motorii fine sunt cruciale pentru autonomia în viața de zi cu zi. Ele permit copiilor să se îmbrace singuri, să se hrănească singuri, să scrie și să deseneze și să participe la diverse activități școlare și recreative.

Importanța dezvoltării motricității fine

Impactul asupra dezvoltării cognitive și a limbajului: Motricitatea fină este strâns legată de dezvoltarea cognitivă și a limbajului. Activitățile care implică manipularea obiectelor stimulează creierul să creeze conexiuni neuronale noi, îmbunătățind procesarea informațiilor și rezolvarea problemelor. De exemplu, când un copil învață să folosească creioane și să deseneze, el nu doar își dezvoltă abilitățile motorii, ci și înțelege conceptele spațiale și a reprezentărilor simbolice, care sunt fundamentale pentru dezvoltarea limbajului scris și vorbit.

Influența asupra performanței academice: Abilitățile motorii fine bine dezvoltate sunt esențiale pentru succesul școlar. Scrisul, desenatul și manipularea instrumentelor de scris sunt activități cruciale în mediul academic. Copiii cu o motricitate fină bună pot să se concentreze mai ușor asupra conținutului a ceea ce scriu sau desenează, fără a fi distrași de dificultățile mecanice ale acestor acțiuni. Acest lucru duce la o mai bună exprimare a ideilor și la o participare mai activă în activitățile școlare. În plus, multe activități științifice și matematice, precum măsurarea sau efectuarea experimentelor, necesită o bună coordonare a mâinilor.

Rolul în îngrijirea personală și independență: Motricitatea fină este esențială pentru dezvoltarea autonomiei copilului în activitățile zilnice. Abilitățile motorii fine permit copiilor să se îmbrace singuri, să-și încheie nasturii, să-și lege șireturile și să folosească tacâmurile. De asemenea, acestea sunt importante pentru igiena personală, cum ar fi periatul dinților sau pieptănatul. Pe măsură ce copiii stăpânesc aceste abilități, încrederea în sine crește, iar dependența de adulți scade, promovând un sentiment de realizare și independență.

Relația cu dezvoltarea socio-emoțională: Motricitatea fină influențează semnificativ dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. Abilitățile motorii fine bine dezvoltate permit copiilor să participe mai ușor la activități de grup, jocuri și interacțiuni sociale. Succesul în sarcini care necesită dexteritate manuală, cum ar fi desenatul sau construirea cu blocuri, poate crește stima de sine și sentimentul de competență. În plus, capacitatea de a se îmbrăca singur sau de a mânca independent

poate îmbunătăți interacțiunile sociale și poate reduce frustrarea, contribuind la o mai bună reglare emoțională.

Activități pentru promovarea dezvoltării motricității fine

Stimularea motricității fine la copii implică o varietate de activități care încurajează manipularea obiectelor mici și coordonarea mână-ochi. Aceste activități pot fi integrate în jocul zilnic și în rutina obișnuită, oferind oportunități constante de practică și îmbunătățire a abilităților motorii fine.

Timpul pe burtă și jocul pe podea: Timpul petrecut pe burtă este esențial pentru dezvoltarea motricității fine la bebeluși. Această poziție întărește mușchii gâtului, umerilor și brațelor, care sunt fundamentali pentru controlul mâinilor și degetelor. În timp ce stau pe burtă, bebelușii sunt încurajați să-și ridice capul și să se sprijine pe antebrațe, ceea ce le dezvoltă forța necesară pentru viitoarele abilități motorii fine.

Explorarea senzorială: Activitățile de explorare senzorială sunt esențiale pentru dezvoltarea motricității fine. Acestea implică manipularea diferitelor texturi, materiale și consistențe, stimulând atât simțul tactil, cât și abilitățile motorii fine. Jocul cu nisip, plastilină, aluat de joacă sau cutii senzoriale umplute cu orez, fasole sau paste încurajează copiii să strângă, să modeleze și să manipuleze materiale, îmbunătățind coordonarea mână-ochi și controlul degetelor. Aceste activități nu doar dezvoltă abilitățile motorii, ci și stimulează creativitatea și explorarea.

Puzzle-uri și activități de sortare: Puzzle-urile și jocurile de sortare sunt instrumente excelente pentru dezvoltarea motricității fine. Acestea necesită precizie în manipularea pieselor, îmbunătățind coordonarea mână-ochi și abilitățile de prindere. Începând cu puzzle-uri simple cu piese mari pentru copiii mici și progresând către puzzle-uri mai complexe pentru copiii mai mari, aceste activități dezvoltă nu doar abilitățile motorii, ci și gândirea logică și rezolvarea de probleme. Sortarea obiectelor după culoare, formă sau mărime implică, de asemenea, manipulare fină și ajută la dezvoltarea abilităților cognitive.

Arte și meșteșuguri: Activitățile artistice și meșteșugărești sunt esențiale pentru dezvoltarea motricității fine. Desenatul, coloratul, pictura și decupatul stimulează controlul mâinilor și coordonarea ochi-mână. Utilizarea diferitelor instrumente, cum ar fi creioane, pensule, foarfece sau lipici, ajută la rafinarea mișcărilor fine ale degetelor. Activități precum înșirarea mărgelilor, origami sau cusutul simplu pentru copiii mai mari oferă provocări suplimentare pentru dezvoltarea dexterității. Aceste activități nu numai că îmbunătățesc abilitățile motorii, dar încurajează și expresia creativă și dezvoltarea artistică.

Activități zilnice: Implicarea copiilor în activitățile zilnice oferă oportunități naturale și frecvente pentru dezvoltarea motricității fine. Sarcini simple, precum ajutorul la pregătirea mesei, turnarea apei într-un pahar, folosirea tacâmurilor, încheierea nasturilor sau fermoarelor și legarea șireturilor, sunt toate exerciții excelente pentru motricitatea fină. Aceste activități nu doar îmbunătățesc abilitățile practice, ci și cresc sentimentul de independență și contribuție a copilului în cadrul familiei.

Scrierea de mână este o abilitate foarte complexă, care implică diferite părți ale corpului (coordonare motorie) și motricitatea fină. Foarte mulți copii și adolescenți prezintă, în ultima perioadă, un scris de mână din ce în ce mai dezordonat și mai greu de înțeles.

Copiii ajung în clasa pregătitoare cu dificultăți în a face mișcări fine simple, cum ar fi ținerea unei foarfece și tăierea pe o linie pre-trasată, colorarea în spații și ținerea în mână a unui creion sau a

unui stilou. Prin urmare, tot mai mulți copii, atunci când trebuie să învețe să scrie, prezintă dificultăți, care uneori sunt înțelese și corectate, dar foarte des, din păcate, nu sunt înțelese.

Beneficiile scrisului de mână

➤ Scrisul de mână facilitează dezvoltarea cognitivă a copiilor. În timpul scrisului, activitatea cerebrală din creier se extinde în ambele emisfere cerebrale, în regiuni care sunt implicate în gândire, limbaj și memoria de lucru. Antrenarea acestor regiuni, prin scrisul de mână, favorizează formarea legăturilor sinaptice. Mai mult, scrisul de mână favorizează învățarea, datorită componentei ce ține de memoria vizual-motorie, copiilor fiindu-le mult mai ușor să fixeze materialul lecțiilor, deoarece îi ajută să vizualizeze și să-și amintească mai bine caracterele scrise. În momentul în care caracterele sunt scrise pe foaie cu pixul sau stiloul, creierul este concentrat la un singur lucru, ceea ce ajută la fixarea materialului scris în memorie.

➤ Scrisul de mână – esențial în dezvoltarea psihomotorie a copiilor. Când copii învață să scrie de mână, ei învață să își coordoneze mușchii brațelor, mâinilor și degetelor pentru a face diferite mișcări, își dezvoltă controlul fin al mișcărilor și dexteritatea.

➤ Scrisul de mână facilitează cititul. Atunci când copiii învață să scrie literele, regiunile vizuale din creier, responsabile pentru procesarea literelor, și regiunile motorii, responsabile pentru producerea literelor, se activează, iar pe măsură ce aceștia învață să le scrie, conexiunile din aceste regiuni se întăresc. Având în vedere importanța scrisului de mână în procesarea literelor, acesta facilitează cititul, copiilor fiindu-le mai ușor să recunoască literele.

➤ Scrisul de mână ajută la dezvoltarea limbajului. Memoria vizual-motorie întărită de pe urma scrisului, facilitează dezvoltarea abilităților de limbaj superioare, cum ar fi un vocabular bogat, înțelegerea relațiilor dintre cuvinte și parafrizarea, deoarece cu cât scri mai mult, cu atât mai mult aspectele motorii ale scrisului devin automate, eliberând resurse cognitive pentru dezvoltarea acestor abilități de limbaj superioare.

➤ Scrisul de mână sporește gândirea critică. Le conferă copiilor o viziune mai profundă a ideilor, conceptelor și gândurilor, deoarece aceștia pot analiza lucrurile ce le scriu și le citesc, le pot contura mai bine și le sporesc cunoștințele.

➤ Scrisul de mână – o metodă foarte bună de exprimare. De asemenea, prin scris, copiii învață să se exprime liber, își pot scrie sentimente, povești și idei, ajutându-i să-și structureze mai bine gândurile.

De ce este important să încurajăm scrisul de mână la copii?

Pe lângă numeroasele beneficii amintite mai sus, scrisul de mână la copii este foarte important în ceea ce privește performanța academică.

Scrierea de mână reprezintă o abilitate necesară pentru copii, care le va fi de folos pe tot parcursul vieții. Studiile arată că acei copii care prezintă probleme în ceea ce privește scrisul de mână, au un IQ verbal mai redus, atenție mai redusă și performanțe academice mai scăzute.

Astfel, scrisul de mână, fiind un proces atât de complex, îi ajută pe copii să se dezvolte din punct de vedere cognitiv și lingvistic, iar acest lucru aduce doar beneficii pe termen lung în viața copilului și a adultului ce va urma să devină. Așadar, trebuie să îi ajutăm pe copiii noștri să-și dezvolte motricitatea fină, care este absolut necesară învățării scrisului de mână.

Bibliografie:

1. Albu, A.; Albu, C. (1999) „*Psihomotricitatea la vârsta de creștere și dezvoltare*”, Iași, Editura Spiru Haret;
2. Burlea, G. (2007) „*Tulburările limbajului scris-citit*”, Iași, Editura Polirom;
3. Bâlbâie, V., *Semiologia dislexiei și terapia ei* Editura PIM Iași 2010;
4. Ioan Dorin Radu/Gheorghe Ulici *Evaluarea și educarea psihomotricității* Ed. Fundatiei Humanitas /Bucuresti 2003;
5. DE Ajuriaguerra -*Scrisul copilului*, volumul 1, Editura Didactică și pedagogică București, 1980.

JOCURI PENTRU DEZVOLTAREA MOTRICITĂȚII FINE LA COPIL

prof. învă. primar **Moise Carmen**

prof. învă. primar **Ion Ramona**

Școala Gimnazială „Ion Creangă” Brăila

Abilitățile motrice la copil se predau în cadrul activităților de joc, copilul trebuie atras în astfel de activități deoarece doar în acest fel copilul va arăta interes și se va observa un progres semnificativ.

Jocul este modalitatea armonioasă prin care copilul explorează lumea din jur, discriminează senzorial și perceptiv, socializează și se dezvoltă motric. Prin joc, copiii își dezvoltă creativitatea și imaginația, învață să gândească în diferite moduri și să se descurce în situații problematice. Prin intermediul jocului, copilul achiziționează noi aptitudini, își dezvoltă personalitatea și se stabilește o bază fundamentală pentru învățare.

Gabriela Petru Barbu, în lucrarea- Copilul și motricitatea-propune o serie de activități pentru a lucra cu copilul în vederea creșterii coordonării și deprinderilor motrice fine:

✚ Pentru a crește la copil **forța musculară la degete** și a exersa prehensiunea, autoarea recomandă utilizarea cleștilor de rufe pentru a prinde și a ridica diverse obiecte de pe masă;

✚ Pentru **formarea deprinderilor de finețe și creșterea coordonării** bimanuale și oculom manuale, se recomandă introducerea de obiecte mici într-o sticlă. Copilul este încurajat să introducă mărgele, bile, obiecte mici, în diferite recipiente mici.

✚ **Jocul cu mărgele** – pentru creșterea coordonării oculom manuale și bimanuale, activitatea de înșirat mărgele pe șnur se dovedește foarte utilă.

✚ **Activități de sortare**—se pot folosi pahare pe post de recipiente pentru obiectele sortate. Prin folosirea mărgelilor de diferite mărimi, clești de rufe sau alte obiecte. Copilul le sortează după un criteriu dat – după formă, culoare, alt atribut. Această activitate **antrenează atenția copilului, se exersează pensa și coordonarea.**

✚ **Borcane de diverse mărimi cu capacele aferente**— e o bună activitate de motricitate, copilul trebuie să identifice capacul potrivit fiecărui borcan, la început prin încercare-eroare, apoi prin apreciere/comparare. E o bună activitate pentru **categorizare precum și pentru antrenarea motricității prin acțiunea de înșurubare.**

✚ Folosirea diverselor obiecte de îmbrăcat pentru a crește la copil **coordanarea bimanuală**— închide/deschide fermoare și nasturi, închide cureaua, înșirează.

✚ **Jocul cu plastilina și nisipul kinetic** ajută la formarea pensei și este o modalitate ludică.

✚ **Dactilopictura** – pictura cu ajutorul degetelor, e o bună metodă pentru exersarea simțului tactic, copilul apasă cu degetul și astfel se îmbunătățește deprinderea motrică de finețe.

✚ **Plastilină și bețe de frigărui** – realizarea unui arici care să-l distreze pe copil, încurajat să înfigă el bețele pentru a forma țepii ariciului – se exersează pensa și coordonarea.

✚ **Turnuri din paste** – o activitate care de asemenea antrenează pensa la copil și coordonarea oculo-motorie.

În cazul copiilor cu autism sau cu anumite nevoi speciale se recomandă ca aceste abilități să fie predate treptat și copilul să primească recompensă pentru activitatea desfășurată astfel încât acesta să fie motivat și să întărim acest comportament. E important să ajutăm copilul unde este cazul și să facem activitatea de învățare în echilibru cu prerechizitele copilului.

Atunci când vorbim de psihomotricitate ne raportăm la funcțiile motrice ale persoanei, ce sunt integrate și coordonate de către funcțiile de ordin psihic.

Educația psihomotrică asigură premisele dezvoltării armonioase a copilului și vizează în ansamblu capacitatea copilului de a-și forma o imagine asupra corpului său, de a conștientiza echilibrul, spațiul și timpul, toate acestea fiind posibile prin punerea copilului în situații concrete, scopul final fiind de fapt integrarea copilului în mediul în care se dezvoltă. Obiectivele specifice ale psihomotricității sunt:

✚ **dezvoltarea percepției** precum și a reprezentărilor mișcărilor complexe

✚ **dezvoltarea deprinderilor motrice de bază:** mers, alergare, aruncare, săritură, echilibru, cățărare, tracțiune.

✚ **perfecționarea calităților motrice:** forță, viteză, rezistență, îndemânare.

Oamenii se manifestă în mediu prin intermediul propriului corp, în fond **corpul fiind instrumentul conștiinței de sine**, și implică aici 3 tipuri de relații:

✚ **relația cu sine:** implică aici postura corpului precum și starea de echilibru a copilului

✚ **relația cu cei din jur:** este relația pe care copilul o are cu cei apropiați care îl ajută pe acesta să se dezvolte senzorial și motric. Copilul are nevoie de îngrijire și protecție,

de stimulare motrică și senzorială iar în prima etapă a copilăriei părinții sunt cei care realizează această îngrijire.

 relația cu mediul: prin intermediul jucăriilor și a activităților copilul vine în contact cu mediul, în prima copilărie această descoperire fiind stimulată cu precădere de către părinți.

Bineînțeles că **dezvoltarea psihomotrică** poate să fie influențată de **factori interni** - ereditatea, precum și de **factorii de mediu și cei socioculturali**: climă, alimentație, mediul familial etc.

De asemenea, **psihomotricitatea la copil este influențată în mare măsură de factorii biologici și psihologici: maturizarea nervoasă, învățarea și tipul de experiență acumulat.**

Un element indispensabil în dezvoltarea copilului, din punct de vedere psihomotoric, îl reprezintă propriul corp al acestuia. Astfel, se evidențiază rolul important pe care îl joacă percepția schemei corporale iar părintele are rolul de a-l ajuta pe copil să conștientizeze care îi sunt părțile corpului și ce funcție au acestea. Dezvoltarea motorie la copil are loc din posturi diverse și pe stadii, observând astfel dezvoltarea acestuia prin acumularea de achiziții bazale (rostogolirea, patruperia, ortostatismul, mersul) iar pe parcurs prin deprinderea achizițiilor complexe – deprinderile motrice fine și grosiere, conform autoarei G.P. Barbu (lucrarea Copilul și motricitatea).

În cadrul psihomotricității intră și deprinderile de autoîngrijire pe care copilul le dobândește și care îl ajută pe acesta să devină autonom (hrănitul, îmbrăcatul, igiena corporală). **Rolul părinților în dezvoltarea acestor deprinderi este important**, este recomandat ca aceștia să încurajeze copilul și să îl stimuleze astfel încât acesta să se dezvolte armonios pe plan motric și să-și achiziționeze deprinderi de autoîngrijire.

În concluzie, copilul trebuie încurajat să exploreze lumea înconjurătoare.

OPȚIONAL „ART-TERAPIA ȘI MOTRICITATEA FINĂ”

prof. înv. primar **Pantazi Camelia**
prof. înv. primar **Perianu Daniela**
Școala Gimnazială „Ion Creangă”, Brăila

Tipul opționalului: derivat dintr-o categorie de activități, ca aprofundare a acesteia.

Durata: un an școlar

Denumirea opționalului: „Micul modelator”

Tipul: Opțional la nivelul mai multor arii curriculare

Clasa Pregătitoare

Număr de ore pe săptămână: 1 oră/săptămână

ARGUMENT

Modelajul, ca mod de expresie propriu școlarului, îmbină elementele de joc și de creație, reprezentând o activitate ce ocupă un loc important în ansamblul manifestărilor la vârsta școlară. Aceste activități contribuie la formarea deprinderilor motrice, senzoriale și a mișcărilor fine, la educarea gândirii și a actelor de voință și îi formează copilului deprinderea de a transforma un material

brut, într-unul util, frumos, care aduce satisfacția reușitei. Modelând, copiii dobândesc cunoștințe noi, își valorifică energia și își dezvoltă încrederea în forțele proprii.

Opționalul „Micul modelator” exercită o influență benefică asupra copiilor nu numai în plan estetic, ci și în plan intelectual, moral, afectiv.

Finalitățile opționalului vizează educarea copiilor în spiritul prețuirii muncii, dezvoltarea unor aptitudini plastice, afirmarea propriei personalități.

Competențe generale

- I. Îmbogățirea cunoștințelor despre materialele specifice activității de modelaj și caracteristicile lor, precum și utilizarea corectă a tehnicilor de lucru.
- II. Formarea unor abilități plastice în conformitate cu particularitățile de vârstă ale copiilor.
- III. Identificarea și aplicarea de metode și principii de stimulare a creativității, altele decât cele cuprinse în metodologia activităților artistico-plastice.

Competențe specifice

- Realizarea de creații funcționale în diverse tehnici pe diferite suporturi (hârtie, confecții textile, ceramică, sticlă etc.);
- Diferențierea caracteristicilor expresive ale elementelor de limbaj plastic în compoziții și în mediul înconjurător;
- Utilizarea în contexte variate a materialelor în funcție de proprietăți ale acestora și de tehnici de lucru adecvate;
- Participarea la activități integrate adaptate nivelului de vârstă, în care se asociază elemente de exprimare vizuală, muzicală, verbală, kinestezică;

Exemple de comportamente

La sfârșitul anului copilul va fi capabil:

- Să pregătească materialul ce urmează a fi modelat;
- Să redea forme prin aplicarea unor tehnici alternative ale modelajului;
- Să aprecieze munca și rezultatele sale și a celor din jur în mod pozitiv și stimulant;
- Să coopereze cu copiii în echipă și să aibă inițiative de activitate comună.

Activități de învățare

- observări și plimbări în mediul ambiant;
- vizită la atelierele de artă din unitate;
- activități aplicative în sala de grupă;

Modalități de evaluare

- expoziție cu lucrările copiilor în unitate;
- participare cu lucrările realizate în cadrul opționalului la expozițiile organizate la nivel de municipiu, județ;
- organizarea unei expoziții cu vânzare la sfârșitul anului școlar la nivelul clasei;

Conținuturi și tematica orientativă

I. Ruperea plastilinei și strângerea ei într-un întreg: „Rupem bucățele de pâine pentru hrana pisicii”, „Pregătim firimituri pentru păsări”.

Aplatizarea: „Clătita”

Aplatizarea și tăierea cu forme: „Fursecuri”

Aplatizare (amprentare): „Frunza cu nervuri”

Modelare prin mișcarea translatorie față de planșetă: „Fluierul ciobănașului”, „Creionul fermecat”, „Sforicele pentru cadouri”, „Toiagul lui Moș Crăciun”

Modelare prin mișcarea circulară a palmelor față de planșetă: „Mingea păpușii”, „Globuri pentru pomul de iarnă”, „Mărgelile păpușii”

Colorare cu plastilină: „Mingi”, „Baloane”

II.Îmbinarea formelor cunoscute în teme noi: „Ariciul”, „Iepurașul”, „Ursul”, „Omida”, „Ciuperca”, „Peștișorii în acvariu”

III.Îmbinarea tehnicilor de lucru cunoscute: „Mămăruța”, „Fluturele”, „Căsuța”, „Ghiocelul”, „Inimioare pentru mame”, „A-nflorit grădina”

Planificare calendaristică

	Competență specifică	
Săpt.1	Îmbogățirea cunoștințelor despre materialele specifice activității de modelaj și caracteristicile lor, precum și utilizarea corectă a tehnicilor de lucru.	Rupem bucățele de pâine pentru hrana pisicii (frământare și rupere)
Săpt.2		Pregătim firimituri pentru păsări (frământare și rupere)
Săpt.3		Clătita (aplatizare)
Săpt.4		Fursecuri (aplatizare și tăiere cu forme)
Săpt.5		Frunza cu nervuri (aplatizare, apăsarea frunzei - amprentare)
Săpt.6		Creionul fermecat (mișcarea translatorie a palmelor față de planșetă)
Săpt.7		Scara (mișcarea translatorie, tăierea, lipirea)
Săpt.8		Sforicele pentru cadouri (mișcarea translatorie)
Săpt.9		Toiagul lui Moș Crăciun
Săpt.10		Mărgele păpușii (mișcarea circulară a palmelor față de planșetă)
Săpt.11		Baloane (colorare cu plastilină)
Săpt.12		Globuri colorate (colorare cu plastilină)
Săpt.13	Formarea unor abilități plastice în conformitate cu particularitățile de vârstă ale copiilor.	Copacul (tehnica bazoreliefului)
Săpt.14		Ariciul (tehnica formelor spațiale)
Săpt.15		Ciuperca(tehnica formelor spațiale)
Săpt.16		Ursul(tehnica formelor spațiale)
Săpt.17		Iepurașul(tehnica formelor spațiale)
Săpt.18	Identificarea și aplicarea de metode și principii de stimulare a creativității, altele decât cele cuprinse în metodica activităților artistico-plastice.	Ghiocelul (colorare cu plastilină)
Săpt.19		Inimioare pentru mame (colorare cu plastilină)
Săpt.20		Mămăruța
Săpt.21		Fluturele
Săpt.22		Puișori moțați
Săpt.23		Decorăm ouă
Săpt.24		Căsuța
Săpt.25		A înflorit grădina (lucrare colectivă)
Săpt.26		Decorăm vase
Săpt.27		Poți să faci și altfel?
Săpt.28		Încearcă și alte culori!
Săpt.29		Încearcă alt model!
Săpt.30		Expoziție cu vânzare – 1 Iunie

Bibliografie:

1. Bojneag, M. {2007}, Modelajul, începutul unei pasiuni, Editura Tehno-Art, Petroșani;
2. Pavelcu, V. {1982}, Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității, Editura didactică și pedagogică, București;
3. Răileanu, Daniela {2005}, Inițiere, cunoaștere, creativitate, Editura Delta Cart Educațional, Suceava;

MOTRICITATEA FINĂ – FUNDAMENT AL DEZVOLTĂRII ABILITĂȚILOR COPIILOR

prof. înv. primar **Purice Suzana**
prof. **Stoica Nicoleta**
Școala Gimnazială "Ion Creangă" Brăila

Motricitatea este definită ca fiind o schimbare de poziție și transformare suferită de un corp, în raport cu unele repere fixe, iar în ceea ce privește individul uman cuprinde ansamblul funcțiilor nervoase și musculare care permit mișcări automate, dar și voluntare ale corpului, implicând coordonarea între latura motorie și cea psihică. Aducem în felul acesta în atenție conceptul de psihomotricitate care ne ajută să înțelegem eficiența mișcărilor pe care le fac elevii noștri, determinată de recepționarea și interceptarea informațiilor dar și de calitatea răspunsului.

Pentru a se adapta la mediu, copilul are nevoie permanentă de mișcare. Mișcarea apare încă din perioada dezvoltării fetale și continuă după naștere cu mișcări spasmodice, neorganizate și necoordonate dar cu o evoluție rapidă și etapizată: mișcarea gurii și a ochilor, mișcarea capului, gâtului și umerilor, mișcarea trunchiului, brațelor și mâinilor, mișcarea limbii, degetelor, gambelor și labelor picioarelor. După primul an de viață apar primele semne ale autonomiei: mersul, mânuirea paharului, lingurii, furculiței, alergarea, urcatul scărilor, cățărutul, jocul cu mingia, folosirea trotinetei și a bicicletei, îmbrăcatul-dezbrăcatul singur, încheiatul nasturilor. Toate aceste tipuri de mișcări contribuie la maturizarea capacităților motorii care se realizează treptat și lent. Fiecare copil are propriul ritm de maturizare iar la vârsta de 6-7 ani mai mult de jumătate dintre copii au dificultăți de coordonare motorie, manifestată prin nesiguranță și mișcări necontrolate.

Există două categorii în care este împărțită motricitatea: **grosieră și fină**. Cea grosieră cuprinde activități precum mersul, alergarea, săritul, în timp ce activități precum prinderea sau apucarea obiectelor cu mânuțele, desenatul, scrisul, spălatul pe dinți, legatul șireturilor sau îmbrăcatul țin de motricitatea fină. Acestea presupun îndemănare, perspicacitate și implică un efort coordonat între creier și mușchi, căci cuprind aceste activități fine realizate cu ajutorul mușchilor mici ai mâinilor și cu ajutorul încheieturilor.

Cercetările realizate de-a lungul timpului au evidențiat faptul că se dezvoltă mai bine gândirea și imaginația, memoria și limbajul la copiii cu o motricitate fină bine dezvoltată. Jocurile și exercițiile care sunt responsabile de dezvoltarea mușchilor mici ai mâinilor se realizează de la vârste fragede, încă din familie, dar ocupă un loc important și în activitatea copiilor în cadrul învățământului preșcolar și primar. Căci un aspect foarte important care trebuie subliniat în privința dezvoltării motricității fine este implicarea acesteia în realizarea scrisului de mână, încă definitiv pentru procesul de învățământ.

Dezvoltarea motricității fine are un impact semnificativ asupra autonomiei copilului, a performanțelor școlare și, ulterior, a abilităților profesionale.

Este adevărat că și abilitățile de viață necesită dezvoltarea acesteia, copiii au nevoie să se lege la șireturi, să se încheie la nasturi sau la fermoare, ca mai apoi să ajungă să deseneze, să copieze litere, forme etc. Există o tendință a noii generații de părinți să facă aceste activități în locul copiilor, dorind să îi "protejeze" cât mai mult, neînțelegând că, de fapt, le fac o defavoare propriilor copii. De asemenea, părinții sunt mai interesați de a-i învăța pe copii scris-cititul sau o limbă străină chiar înainte de

contactul micuților cu școala, neglijând importanța dobândirii abilităților esențiale, care stau la baza dezvoltării ulterioare a copilului.

De aceea, grădinița și mai apoi școala pun accent pe activități-joc de sortare de obiecte, modelare de plastilină, realizare de puzzle-uri sau construcții din cuburi. În plus, în cadrul orelor de arte vizuale și abilități practice copiii sunt învățați să deseneze, să coloreze, să decupeze, să înșire mărgelile sau nasturi mari, de culori diferite, pe o sfoară sau sârmă.

Jocurile de sortare și puzzle-urile sunt instrumente excelente pentru dezvoltarea motricității fine căci, pe lângă abilitățile motorii, dezvoltă și gândirea logică și capacitatea de rezolvare de probleme.

De asemenea, când un copil învață să folosească creioane și să deseneze, el nu doar își dezvoltă abilitățile motorii, ci și înțelege conceptele spațiale și reprezentările simbolice, care sunt fundamentale pentru dezvoltarea limbajului verbal. Desenatul, coloratul, pictura și decupatul stimulează controlul mâinilor și coordonarea ochi-mână. Utilizarea diferitelor instrumente, cum ar fi creioane, pensule, foarfece sau lipici, ajută la rafinarea mișcărilor fine ale degetelor.

Activitățile de explorare senzorială sunt esențiale pentru dezvoltarea motricității fine deoarece implică manipularea diferitelor texturi, materiale și consistențe, și, în plus, stimulează creativitatea și explorarea.

Abilitățile motorii fine bine dezvoltate permit copiilor să participe mai ușor la activități de grup, jocuri și interacțiuni sociale.

Prin intermediul jocurilor pregătim degetele pentru activitățile zilnice ale elevului, ce au la bază detaliul – spre exemplu, încheiatul și deschiatul nasturilor/fermoarelor, legarea șireturilor, ținerea și manevrarea creionului/stiloului, desenatul, scrisul.

Dezvoltarea motricității fine se întinde pe o perioadă lungă de timp, iar jocurile și exercițiile pentru dezvoltarea motricității fine necesită multă răbdare, atenție și perseverență.

Este important ca, înainte de a începe activitățile ce implică folosirea mușchilor mici ai mâinilor, să realizăm împreună cu copilul câteva exerciții de încălzire: ne spălăm pe mânuțe, închidem-deschidem pumnii, cântăm la pian, ploaia etc.

Abilitățile motorii fine bine dezvoltate sunt fundamentale pentru succesul școlar, deoarece de ele depind scrisul, desenatul și manipularea instrumentelor de scris. Copiii cu o motricitate fină bună pot să se concentreze mai ușor asupra conținutului a ceea ce scriu sau desenează, pentru că nu sunt distrași de dificultățile mecanice ale acestor acțiuni. Aceasta duce la o mai bună exprimare a ideilor și la o participare mai activă în activitățile școlare. Mai mult, activități științifice și matematice precum măsurarea sau efectuarea experimentelor necesită o bună coordonare a mâinilor.

Motricitatea fină este esențială pentru dezvoltarea autonomiei și succesului în viața de zi cu zi a copiilor. De la îmbrăcat și hrănit până la activități școlare și jocuri, aceste abilități influențează semnificativ stima de sine și interacțiunile sociale. Chiar dacă există o presiune a timpului în privința predării-învățării, excluderea acestor tipuri de jocuri și activități care au ca scop dezvoltarea motricității fine, nu face decât să zădărnicească eforturile de a dezvolta cât mai multe abilități la elevii noștri. Deși par banale, ele sunt extreme de importante, cu un impact semnificativ asupra întregii vieți a școlarului mic și, ulterior, a adultului.

Pentru a cunoaște mai bine copiii și a putea realiza planuri individualizate de dezvoltare și stimulare, începând cu vârsta de cinci ani se pot aplica diverse probe pentru a măsura dexteritatea manuală. Câteva exemple de probe însoțite de explicații se găsesc în cartea *Evaluarea și educarea psihomotricității copiilor cu dificultăți psihomotorii de integrare (2003)*, capitolul Evaluarea

organizării și coordonării motorii generale. Atunci când un copil întâmpină dificultăți se recomandă colaborarea cu profesorii consilieri pentru realizarea unui plan de intervenție.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, *Curriculum pentru educația timpurie a copiilor cu vârsta cuprinsă între naștere și 6/7 ani*, 2008
2. Albu, C., *Psihomotricitate*, Ed. Institutul European, Iași, 2006.
3. Barbu, Petruț G., *Copilul și motricitatea*. Ed. Nomina, București, 2012
4. Radu, I.C., Ulici, Gh., *Evaluarea și educarea psihomotricității copiilor cu dificultăți psihomotorii de integrare*, Ed. Fundației Humanitas, București, 2003
5. <https://geaninastudencu.ro/ce-inseamna-motricitate/>
<https://www.iuvokids.ro/post/motricitatea-fina-o-parte-fundamentala-pentru-dezvoltarea-armonioasa-a-copiilor>
<https://blog.educlass.ro/importanta-dezvoltarii-motricitatii-fine-la-copiii-prescolari/>
<https://med.ro/neuro/motricitate-fin>

